

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Рахункової палати

19.12.2023 № 30-4

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених на забезпечення діяльності
Національного агентства з питань запобігання корупції та
фінансування статутної діяльності політичних партій, стану
внутрішнього контролю головного розпорядника коштів
державного бюджету**

Київ 2023

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	6
ВСТУП.....	7
1. СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ	7
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ...	8
3. СТАН ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ АГЕНТСТВОМ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ	10
4. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ НА КЕРІВНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ Й РЕАЛІЗАЦІЮ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ.....	20
<i>4.1. Стан планування, затвердження та використання видатків державного бюджету</i>	<i>20</i>
4.2. Ефективність використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції.....	24
4.2.1. Використання коштів державного бюджету на видатки з оплати праці	26
4.2.2. Дотримання вимог законодавства з питань публічних закупівель. Аналіз виконання укладених договорів	29
5. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ФІНАНСУВАННЯ СТАТУТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ	31
<i>5.1. Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють відносини, пов'язані з фінансуванням статутної діяльності політичних партій</i>	<i>31</i>
<i>5.2. Стан виконання Національним агентством з питань запобігання корупції повноважень щодо здійснення державного контролю за законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їх статутної діяльності</i>	<i>37</i>
<i>5.3. Планування коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Фінансування статутної діяльності політичних партій» (КПКВК 6331020).....</i>	<i>41</i>
5.3.1. Затвердження та виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій».....	44
<i>5.4. Використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Фінансування статутної діяльності політичних партій» (КПКВК 6331020).....</i>	<i>46</i>
6. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	54
ВИСНОВКИ	57
ПРОПОЗИЦІЇ.....	60

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Антикорупційна стратегія	Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки, затверджена Законом України від 20 червня 2022 року № 2322-IX «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки»
БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI
бюджетна програма 6331010, КПКВК 6331010	бюджетна програма за КПКВК 6331010 «Керівництво та управління у сфері запобігання корупції» (2021 рік), «Забезпечення діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції» (2022–2023 роки)
бюджетна програма 6331020, КПКВК 6331020	бюджетна програма за КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій»
бюджетна програма 6331030, КПКВК 6331030	бюджетна програма за КПКВК 6331030 «Реалізація антикорупційних стратегій»
ДАП	Державна антикорупційна програма на 2023–2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 року № 220
Загальні вимоги 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за №1353/18648
Закон 1700	Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції»
Закон 2115	Закон України від 03 березня 2022 року № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»
Закон 755	Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»
Закон 2365	Закон України від 05 квітня 2001 року № 2365-III «Про політичні партії в Україні»
Закон 889	Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу»
Закон 996	Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
Звіт політичної партії	звіт політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру
Інструкція 687	Інструкція з підготовки бюджетних запитів, затверджена наказом Міністерства фінансів України

	від 06 червня 2012 року № 687, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 червня 2012 року за № 1057/21369
ККУ	Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III
КУпАП	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X
Мін'юст	Міністерство юстиції України
Мінфін	Міністерство фінансів України
НАЗК, Національне агентство	Національне агентство з питань запобігання корупції
ПВРУ	Постанова Верховної Ради України
Порядок 223	Порядок здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19 травня 2020 року № 223, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09 липня 2020 року за № 646/34929
Порядок 1001	Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»
Постанова 401	постанова Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2022 року № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»
Постанова 245	постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 року № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»
Постанова 1236	постанова Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»
ПП «ВО «БАТЬКІВЩИНА»	політична партія «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «БАТЬКІВЩИНА»
ПП «ГОЛОС»	політична партія «ГОЛОС»
ПП «Європейська Солідарність»	політична партія «Європейська Солідарність»
ПП «ОПЗЖ»	політична партія «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ»
ПП «СЛУГА	Політ

НАРОДУ»	ична партія «СЛУГА НАРОДУ»
Правила 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2002 року № 1098 «Про паспорти бюджетних програм», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 року за № 47/7368
Реєстр «POLITDATA»	Єдиний державний реєстр звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру
Указ 64	Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – контрольний захід): стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 Закону України від 02 липня 2015 року № 576-VIII «Про Рахункову палату», статті 17⁹, 18 Закону 2365, стаття 14 Закону 1700, План роботи Рахункової палати на 2023 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 29 грудня 2022 року № 29-1 (зі змінами), доручення для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 11 січня 2023 року № 08-6.

Мета контрольного заходу: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо законності, своєчасності й повноти прийняття управлінських рішень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності НАЗК та фінансування статутної діяльності політичних партій, стану внутрішнього контролю головного розпорядника коштів державного бюджету.

Предмет контрольного заходу: кошти державного бюджету, що спрямовувалися протягом II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року за КПКВК 6331010, КПКВК 6331020 та КПКВК 6331030, управлінські рішення, нормативно-правові, організаційно-розпорядчі акти, що регламентують порядок виділення коштів державного бюджету та їх використання, бюджетна, статистична звітність, первинні документи бухгалтерського обліку, інші документи та дані, що стосуються використання коштів за вказаними бюджетними програмами; стан внутрішнього контролю головного розпорядника коштів державного бюджету.

Об'єкти контрольного заходу: НАЗК, політичні партії: «СЛУГА НАРОДУ», «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «БАТЬКІВЩИНА», «Європейська Солідарність», «ГОЛОС», «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ».

Початкові обмеження щодо проведення контрольного заходу:

часові: II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року;

географічні: м. Київ.

Критерії, які використовувалися під час проведення контрольного заходу:

продуктивність – встановлення співвідношення між результатами діяльності головного розпорядника бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету за КПКВК 6331010, 6331020 у 2021–2022 роках та I півріччі 2023 року і КПКВК 6331030 у I півріччі 2023 року;

результативність – встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності головного розпорядника коштів державного бюджету запланованим результатам; стан досягнення запланованих результативних показників;

економність – стан досягнення головним розпорядником коштів державного бюджету запланованих результатів за рахунок використання

мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного державним бюджетом коштів за бюджетними програмами;

законність – своєчасність і повнота прийняття управлінських рішень; відповідність управлінських рішень головного розпорядника бюджетних коштів щодо спрямування, отримання та використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами положенням чинного законодавства;

оцінка стану внутрішнього контролю – спроможність системи внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів запобігати неефективному, нецільовому та незаконному використанню коштів державного бюджету за бюджетними програмами.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, організаційно-розпорядчих актів та документів, пов'язаних з предметом контрольного заходу; аналіз показників паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання; перевірка руху коштів державного бюджету; аналіз матеріалів попередніх перевірок об'єктів контрольного заходу контролюючими органами та стану внутрішнього контролю головного розпорядника бюджетних коштів; опрацювання матеріалів засобів масової інформації та спеціальних видань; опитування посадових осіб об'єктів контрольного заходу.

ВСТУП

Проблема корупції вже не одне десятиліття є ключовою як для вітчизняного політикуму і громадського суспільства, так і пересічних громадян. Особливо це питання потребує нагального вирішення в умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми стало затвердження Антикорупційної стратегії та плану її виконання – ДАП.

ДАП передбачає новітній покроковий план реформування 15 суспільно важливих сфер із найвищим рівнем корупції, що важливо для європейської та євроатлантичної інтеграції України (набуття членства в ЄС, ОЕСР¹ і НАТО), а також належного процесу післявоєнного відновлення України.

Перед НАЗК постало завдання забезпечити на загальнодержавному рівні координацію реалізації Антикорупційної стратегії та виконання ДАП.

Цей аудит проведено з огляду на особливу суспільну важливість реалізації визначеного завдання та встановлення статтею 14 Закону 1700 здійснення Рахунковою палатою контролю за витрачанням НАЗК коштів шляхом проведення аудиту один раз на два роки.

1. СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

Попередній аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національному агентству з питань запобігання корупції на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування

¹ Організація економічного співробітництва та розвитку.

статутної діяльності політичних партій, проводився Рахунковою палатою у 2021 році і досліджував період 2020 року та 6 місяців 2021 року. Звіт про результати аудиту затверджено рішенням Рахункової палати від 07.12.2021 № 32-3.

Встановлено, що НАЗК наказом від 17.01.2022 № 20/22 затверджено План заходів щодо усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національному агентству з питань запобігання корупції на виконання бюджетних програм КПКВК 6331010 «Керівництво та управління у сфері запобігання корупції» та КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій», який складається з 12 пунктів з визначенням термінів виконання та відповідальних виконавців.

До цього Плану включено заходи щодо виконання 5 рекомендацій, зазначених у рішенні Рахункової палати, та усунення 7 порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою за результатами аудиту.

Аналіз стану виконання Національним агентством рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати засвідчив: всі рекомендації виконано.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Закон 1700 визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

Згідно з частинами першою і другою статті 4 Закону 1700 Національне агентство – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику. Національне агентство у межах, визначених цим та іншими законами, є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольним їй та підзвітним Кабінету Міністрів України.

Частиною третьою статті 4 Закону 1700 встановлено, що Національне агентство утворюється Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції України, цього та інших законів України. Питання діяльності Національного агентства у Кабінеті Міністрів України представляє Голова Національного агентства.

Правові засади діяльності Національного агентства становлять Конституція України, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, Закон 1700 та інші закони України, а також прийняті відповідно до них інші нормативно-правові акти. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади», Закон 889 та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, регламентують діяльність Національного агентства, службовців та працівників його апарату, а також визначають повноваження щодо уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в частині, що не суперечить цьому Закону (частина четверта статті 4 Закону 1700).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 2-р Новікова Олександра Федоровича призначено Головою Національного агентства строком на чотири роки.

Повноваження Голови Національного агентства визначено частиною першою статті 7 Закону 1700.

Заступники Голови Національного агентства здійснюють свої повноваження відповідно до розподілу обов'язків, затвердженого Головою Національного агентства, та у разі відсутності Голови виконують його обов'язки згідно з наказом Голови Національного агентства (частина друга статті 7 Закону 1700).

Статтею 8 Закону 1700 передбачено, що організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства здійснює його апарат.

Положення про апарат Національного агентства і його структура, а також положення про самостійні структурні підрозділи апарату затверджуються Головою Національного агентства.

Наказом Голови Національного агентства від 05.02.2020 № 30/20 (далі – Наказ № 30/20) затверджено Положення про апарат Національного агентства з питань запобігання корупції.

Граничну чисельність працівників апарату Національного агентства з питань запобігання корупції затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2014 року № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів». У додатку 1 до Постанови № 85 визначено, що гранична чисельність працівників апарату Національного агентства – 408 осіб, у тому числі державних службовців – 408.

Повноваження Національного агентства визначено частиною першою статті 11 Закону 1700.

Питання оплати праці Голови, заступника Голови Національного агентства та працівників апарату врегульовано статтею 16 Закону 1700.

Закон 889 визначає принципи, правові та організаційні засади державної служби, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях.

У розділі VI Закону 889 (статті 50–52) врегульовано порядок оплати праці державних службовців.

Фінансове забезпечення Національного агентства здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування Національного агентства за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, або проектами міжнародної технічної допомоги (стаття 17 Закону 1700).

Контроль за витрачанням Національним агентством коштів здійснюється Рахунковою палатою шляхом проведення аудиту один раз на два роки (частина перша статті 14 Закону 1700).

Відповідно до статті 17¹ Закону 1700 з метою забезпечення доброчесності

працівників Національного агентства, дотримання цього Закону в апараті Національного агентства діє підрозділ внутрішнього контролю. Рішенням Голови Національного агентства підрозділи внутрішнього контролю можуть створюватися в територіальних органах Національного агентства.

Порядок діяльності та повноваження підрозділів внутрішнього контролю визначаються положенням, яке затверджує Голова Національного агентства. Голова Національного агентства призначає на посади та звільняє з посад керівника та працівників підрозділу внутрішнього контролю. Підрозділи внутрішнього контролю підпорядковуються безпосередньо Голові Національного агентства.

Отже, чинна нормативно-правова база щодо забезпечення здійснення Національним агентством повноважень та завдань загалом сформована.

3. СТАН ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ АГЕНТСТВОМ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ

Повноваження Національного агентства визначено частиною першою статті 11 Закону 1700. Під час аудиту проаналізовано виконання НАЗК у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року таких повноважень:

✓ *Проведення аналізу стану запобігання та протидії корупції в Україні, діяльності державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції; статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації про ситуацію щодо корупції (пункт 1 частини першої статті 11 Закону 1700).*

20 червня 2022 року затверджено Антикорупційну стратегію, проєкт якої розроблявся Національним агентством і був поданий на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України ще у 2020 році.

Довідково. Антикорупційна стратегія визначає ключові проблеми у сфері запобігання й протидії корупції та очікувані стратегічні результати, які повинні досягатися у найближчі роки, та окреслює п'ять основних принципів антикорупційної політики до 2025 року:

оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування, зокрема усунення дублювання повноважень різними органами;

цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, прозорість діяльності та відкриття даних;

створення на противагу існуючим корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб;

забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення;

формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права.

Реалізація Антикорупційної стратегії забезпечується шляхом виконання ДАП, проєкт якої відповідно до Закону 1700 розроблено НАЗК.

Довідково. Метою ДАП є досягнення значного прогресу в запобіганні та протидії корупції, забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх державних органів та органів місцевого самоврядування, а також належного процесу післявоєнного відновлення України.

На виконання статті 18⁴ Закону 1700 Національне агентство затвердило наказ від 28.06.2023 № 134/23 «Про затвердження Положення про

інформаційну систему моніторингу реалізації державної антикорупційної політики».

Довідково. Зазначена інформаційна система має забезпечити:

впровадження функціоналу подання органами влади до Національного агентства інформації про стан виконання заходів ДАП, комунікації Національного агентства з виконавцями заходів ДАП, моніторингу та оцінки ефективності виконання ДАП експертами Національного агентства;

публічний доступ громадськості до інтерактивної візуалізації результатів моніторингу та оцінки виконання ДАП.

У I півріччі 2023 року НАЗК визначено виконавцем 19 заходів ДАП, які виконано, зокрема:

затверджено Порядок надання спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції та виконавцями державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії статистичних даних та іншої інформації щодо реалізації державної антикорупційної політики²;

затверджено Порядок координації реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки та Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки³;

затверджено Порядок моніторингу та оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки та Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки⁴;

затверджено Порядок проведення логічного та арифметичного контролю та контролю щодо повноти заповнення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданої окремими категоріями осіб, та надано його для опрацювання заінтересованим органам державної влади⁵;

доопрацьовано та надіслано (лист від 27.06.2023 № 10-03/13874-23) до Кабінету Міністрів України проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» (реєстр. № 9458 від 04.07.2023) щодо удосконалення деяких антикорупційних механізмів» (законопроект включено до порядку денного 10-ї сесії Верховної Ради України 9-го скликання ПВРУ від 05 вересня 2023 року № 3369-IX);

надіслано⁶ до Кабінету Міністрів України проєкти законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізмів запобігання корупції, зокрема у приватній сфері» » (реєстр. № 9505 від 17.07.2023) та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізмів запобігання

² Наказ НАЗК від 31 травня 2023 року № 115/23, зареєстрований у Мін'юсті 08 червня 2023 року за № 955/40011 (зі змінами).

³ Наказ НАЗК від 14 липня 2023 року № 145/23, зареєстрований у Мін'юсті 21 липня 2023 року за № 1242/40298.

⁴ Наказ НАЗК від 31.05.2023 № 116/23.

⁵ Наказ НАЗК від 16 червня 2023 року № 1-ДСК, зареєстрований у Мін'юсті 26 червня 2023 року за № 1059/40115.

⁶ Лист від 30.06.2023 № 10-03/14224-23.

корупції, зокрема у приватній сфері» (реєстр. № 9506 від 17.07.2023) (законопроекти включено до порядку денного 10-ї сесії Верховної Ради України 9-го скликання ПВРУ від 05 вересня 2023 року № 3369-IX);

✓ *Формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проєктів нормативно-правових актів з цих питань (пункт 4 частини першої статті 11 Закону 1700).*

Упродовж II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року Національним агентством розроблено та подано в установленому порядку на розгляд до Кабінету Міністрів України законопроекти «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо удосконалення деяких антикорупційних механізмів» (реєстр. № 9457 від 04.07.2023); «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення положень та процедур стосовно застосування адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією» (реєстр. № 9459 від 04.07.2023) (законопроекти включено до порядку денного 10-ї сесії Верховної Ради України 9-го скликання ПВРУ від 05 вересня № 3369-IX); «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» (реєстр. № 9587 від 07.08.2023) та «Про внесення змін Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» щодо вдосконалення процедури притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, та деякі інші правопорушення» (законопроекти включено до порядку денного 10-ї сесії Верховної Ради України 9-го скликання ПВРУ від 10 серпня 2023 року № 3314-IX).

Затверджено Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування⁷; Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента⁸; Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій⁹; Типову антикорупційну програму юридичної особи¹⁰.

НАЗК розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до Положення про Громадську раду при Національному агентстві з питань запобігання корупції»¹¹; концепцію проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо визначення пріоритетів у діяльності уповноважених підрозділів (осіб) з питань

⁷ Наказ НАЗК від 23 липня 2021 року № 450/21, зареєстрований у Мін'юсті 29 липня 2021 року за № 988/36610.

⁸ Наказ НАЗК від 23 липня 2021 року № 451/21, зареєстрований у Мін'юсті 29 липня 2021 року за № 989/3661.

⁹ Наказ НАЗК від 20 серпня 2021 року № 539/21, зареєстрований у Мін'юсті 06 жовтня 2021 року за № 1303/36925.

¹⁰ Наказ НАЗК від 10 грудня 2021 року № 794/21, зареєстрований у Мін'юсті 31 грудня 2021 року за № 1702/37324.

¹¹ Прийнято Кабінетом Міністрів України 10 червня 2022 року № 668.

запобігання та виявлення корупції»; концепції проєктів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо віднесення до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції розробки антикорупційних стандартів для юридичних осіб приватного права»; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування правового статусу уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання корупції».

Крім того, ініційовано внесення змін до КУпАП щодо вдосконалення процедури притягнення до відповідальності за несвоєчасне подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, шляхом автоматизації оформлення матеріалів¹².

НАЗК у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року також опрацьовувалися проєкти нормативно-правових актів, надісланих органами державної влади для погодження/висловлення позиції: II півріччя 2021 року – 83, 2022 рік – 98 та I півріччя 2023 року – 117 проєктів нормативно-правових актів.

Так, НАЗК за результатами моніторингу законодавчого процесу підготовлено висновки щодо законопроєктів, які стосувалися антикорупційної політики:

«Про внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» щодо розширення доступу до джерел інформації для цілей виявлення та розшуку активів» (реєстр. № 6201 від 21.10.2021);

«Про внесення зміни до статті 66 Закону України «Про Національну поліцію» щодо службового сумісництва поліцейських» (реєстр. № 6450 від 20.12.2021);

«Про внесення зміни до статті 66 Закону України «Про Національну поліцію» щодо службового сумісництва поліцейських» (реєстр. № 6450-1 від 24.12.2021);

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення регулювання нотаріальної діяльності» (реєстр. № 5644 від 10.06.2021) (законопроєкти включено до порядку денного 10-ї сесії Верховної Ради України 9-го скликання ПВРУ від 05 вересня 2023 року № 3369-IX);

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту національних інтересів у державному секторі» (реєстр. № 6497 від 04.01.2022).

✓ Здійснення в порядку, визначеному пунктом 7¹ частини першої статті 11 Закону 1700, контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування.

З метою виконання повноважень у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року НАЗК проведено 668 моніторингів способу життя суб'єктів

¹² Верховною Радою України 05.09.2023 ухвалено в другому читанні проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України щодо удосконалення порядку притягнення до відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» (реєстр. № 9587-Д від 09.08.2023), який 12.09.2023 надіслано на підпис Президенту України.

декларування та передано дані до відповідних структурних підрозділів для повних перевірок декларацій суб'єктів декларування: у II півріччі 2021 року – 27, 2022 році – 175 та I півріччі 2023 року – 466 моніторинрів.

При цьому припинено проведення 5 моніторинрів та завершено 355, у т. ч. у II півріччі 2021 року – 24, 2022 році – 55 та I півріччі 2023 року – 276 моніторинрів.

За результатами проведеного моніторингу способу життя суб'єктів декларування до правоохоронних та антикорупційних органів надіслано 77 документів, які містили інформацію про ознаки необґрунтованих активів/незаконного збагачення/внесення недостовірних відомостей: у II півріччі 2021 року – 1, 2022 році – 30 та I півріччі 2023 року – 46 документів.

Так, у 2022 році до Управління проведення повних перевірок передано 10 справ для здійснення повних перевірок декларацій суб'єктів декларування.

За підсумками проведеного контролю та перевірок декларацій складено і надіслано до Національної поліції України 41 обґрунтований висновок, у т. ч. щодо виявлення ознак корупційного правопорушення – 28, виявлення ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, – 2, внесення суб'єктами декларування недостовірних відомостей у декларації – 11.

За результатами здійснення контролю за своєчасністю подання декларації за II півріччя 2021 року та 2022 рік складено 182 протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою та другою статей 172⁶, 188⁴⁶ КУпАП, з них про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, за частиною першою статті 172⁶ КУпАП – 139, про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, за частиною другою статті 172⁶ КУпАП – 40, про адміністративні правопорушення за частиною першою статті 188⁴⁶ КУпАП – 3.

За фактом умисного неподання декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за статтею 366³ ККУ складено 277 обґрунтованих висновків, які скеровані за підслідністю для організації досудового розслідування.

З метою складання протоколів про адміністративні правопорушення щодо несвоєчасного подання декларацій, матеріали щодо 2 770 суб'єктів декларування надіслано до органів Національної поліції.

У II півріччі 2021 року та у 2022 році НАЗК опрацьовано 6 585 запитів на проведення спеціальної перевірки осіб, які претендують на зайняття посад з відповідальним або особливо відповідальним становищем, а також посад з підвищеним корупційним ризиком: у II півріччі 2021 року – 5 129, 2022 році – 1 387 та I півріччі 2023 року – 69.

Встановлено, що відповідно до частини восьмої статті 10 Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» (в редакції Закону України від 12 травня 2022 року № 2259-IX) Спеціальна перевірка, передбачена Законом України «Про запобігання корупції», стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища та посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним

агентством з питань запобігання корупції, а також перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади», стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади (люстрації), під час дії воєнного стану не проводяться.

Зберігання та оприлюднення декларацій суб'єктів декларування здійснювалося з урахуванням обмежень у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, відповідно до Указу 64, постанови Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 року № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану».

Проведення спеціальних перевірок відновилося у кінці липня 2023 року (стосовно осіб, які претендують на зайняття посади судді, судді Конституційного Суду України, члена Вищої ради правосуддя, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України).

✓ *Здійснення у порядку та в межах, визначених законом, державного контролю за дотриманням встановлених законом обмежень щодо фінансування політичних партій (пункт 8¹ частини першої статті 11 Закону 1700).*

Законом України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» розділ VI «Заключні положення» Закону 2365 доповнено пунктом 5 такого змісту: «5. Установити, що звіти про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру політичних партій, передбачені статтею 17 цього Закону, кінцевий термін подання яких припадає на період здійснення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України, подаються не пізніше ніж на сороковий день після закінчення здійснення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України». Термін дії здійснення таких заходів встановлюється Постановою 1236 (зі змінами).

З огляду на викладене з II півріччя 2021 року політичні партії з власної ініціативи звітували до Національного агентства: 122 звіти політичних партій, у т. ч. 87 в електронному вигляді через Реєстр «POLITDATA» та 35 у паперовому вигляді. За результатами проведених перевірок (аналізів) звітів політичних партій затверджено та оприлюднено 160 висновків, з яких 60 в електронному вигляді і 100 у паперовому.

Довідково. *За період, який підлягав аудиту, лише ПП «Слуга народу» подано НАЗК Звіт політичної партії за III і IV квартал 2020 року у паперовому вигляді. НАЗК за результатами аналізу Звіту політичної партії за III квартал 2020 року складено висновок, який оприлюднено на офіційному вебсайті.*

У межах повноважень, визначених Законом 1700 та КУпАП, уповноваженими особами складено та надіслано на розгляд до відповідних судів протоколи про адміністративне правопорушення: у II півріччі 2021 року –

172 протоколи, у т. ч. за статтею 212¹⁵ КУпАП – 87, за статтею 212²¹ КУпАП – 80, за статтею 188⁴⁶ КУпАП – 5 протоколів.

Згідно із статтею 17 Закону 2365, частиною першою статті 216 ККУ Національне агентство у II півріччі 2021 року повідомило Національну поліцію про виявлення 10 фактів, що містять ознаки порушень законодавства, що є підставою для притягнення до кримінальної відповідальності, зокрема передбачених статтею 159¹ ККУ, а також надіслало відповідні матеріали для вжиття в межах повноважень вичерпних заходів реагування.

На виконання рішень суду, винесених у 2021 році та на початку 2022 року за результатами розгляду складених протоколів про адміністративні правопорушення, виявлені НАЗК під час перевірки фінансових звітів політичних партій, стягнуто понад 1,2 млн грн додаткових надходжень до державного бюджету у формі сплачених штрафів та конфіскованих внесків, зокрема у II півріччі 2021 року – 439 156,00 гривні.

Так, у 2022 році НАЗК розробляло нову редакцію проєкту Закону України «Про політичні партії» в межах робочої групи, утвореної у 2020 році при Комітеті Верховної Ради України з питань цифрової трансформації.

У 2022 році заходи державного контролю за діяльністю політичних партій мали обмежувальний характер, що пов'язано виключно із зовнішніми чинниками (через застосування протиепідемічних заходів і введення воєнного стану законодавчо призупинено перевірки, з міркувань безпеки закрито Реєстр «POLITDATA»).

Як наслідок, у 2022 році до Національного агентства політичними партіями подано 81 Звіт політичної партії, у т. ч. 63 в електронному вигляді через Реєстр «POLITDATA» і 18 у паперовому. За результатами проведених перевірок (аналізів) звітів затверджено та оприлюднено 29 висновків, у т. ч. 21 в електронному вигляді і 8 у паперовому.

У межах повноважень, визначених Законом 1700 і КУпАП, у 2022 році під час перевірки фінансової звітності політичних партій виявлено ознаки порушень вимог законодавства, які стали підставою для складання уповноваженими особами НАЗК та надсилання на розгляд до відповідних судів 13 протоколів про адміністративне правопорушення, в т. ч. за статтею 212¹⁵ КУпАП – 3, статтею 212²¹ КУпАП – 10 протоколів.

До органів Національної поліції надіслано 3 повідомлення про виявлення ознак кримінальних правопорушень.

Водночас з 24.02.2022 у Національного агентства немає повноважень щодо здійснення перевірок звітів політичних партій, оскільки відповідно до підпункту 4 пункту 1 Закону 2115 у період дії воєнного стану або стану війни будь-які перевірки своєчасності та повноти подання будь-яких звітів чи документів звітного характеру уповноваженими органами не здійснюються.

Згідно із Законом 2365 політичні партії, які отримували державне фінансування статутної діяльності у 2022 році, не подавали до Національного агентства звітів зовнішнього незалежного фінансового аудиту діяльності партії внаслідок ненастання граничного строку для подання такого звіту через обмеження, встановлені Постановою 1236, підпунктом 1 пункту 1

Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» (граничний строк подання звітів ще не настав).

Так, Національним агентством надано роз'яснення щодо окремих питань звіту про проведення зовнішнього незалежного аудиту фінансової звітності політичної партії (<https://cutt.ly/w3WFU18>) та роз'яснення щодо синхронізації відомостей Звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру та бухгалтерського обліку політичної партії (https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Roz_yasnennya-po-synhronizatsiyi-.pdf).

Національне агентство розробило та подало на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо мінімізації потенційного олігархічного впливу на політичні партії, залучення до діяльності політичних партій осіб з інвалідністю та удосконалення механізму державного фінансування статутної діяльності політичної партії», в якому, зокрема, передбачається відновлення подання звітності політичних партій та, відповідно, їх перевірки.

Здійснено державний контроль за використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності за 2020–2022 роки. Національним агентством внесено припис ПП «Слуга народу» № 50-12/10670-23 від 16.05.2023 у зв'язку з порушенням партією частини другої статті 17³ Закону 2365: порушено заборону зарахування на окремий рахунок інших коштів, виділених на державне фінансування статутної діяльності політичної партії (у 2022 році у зв'язку із зарахуванням на окремий рахунок партії 1 236 739,87 гривні). Припис виконано ПП «Слуга народу» 17.05.2023.

Під час здійснення державного контролю за дотриманням встановлених Законом 2365 обмежень щодо приватного фінансування парламентських партій за 2020–2022 роки НАЗК виявлено ознаки порушень законодавства щодо фінансування політичних партій ПП «ОПЗЖ» і ПП «Слуга народу» (з боку внескодавців), а саме: невідповідність суми внесків сумах нарахованого доходу за трирічний період, що передує таким внескам, що є підставою для притягнення до кримінальної відповідальності (частина друга статті 159¹ ККУ). Так, 15.05.2023 та 23.05.2023 надіслано повідомлення до Національної поліції про виявлення двох фактів.

Крім того, на виконання рішень суду, винесених у попередніх роках за результатами розгляду складених протоколів про адміністративні правопорушення, виявлені під час перевірки фінансових звітів політичних партій, за перше півріччя 2023 року стягнуто 100,8 тис. грн додаткових надходжень до державного бюджету у формі сплачених штрафів і конфіскованих сум внесків.

✓ *Погодження антикорупційних програм державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, розроблення типової антикорупційної програми юридичної особи (пункт 12 частини першої статті 11 Закону 1700).*

Антикорупційні програми державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування аналізуються відповідно до Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження¹³.

До Національного агентства у II півріччі 2021 року та 2022 році на погодження надійшло 148 антикорупційних програм (у II півріччі 2021 року – 122, у 2022 році – 26), щодо яких видано 77 наказів про їх погодження (у II півріччі 2021 року – 62, у 2022 році – 15) та 71 наказ про відмову у погодженні (у II півріччі 2021 року – 60, у 2022 році – 11).

Встановлено, що на період воєнного стану погодження антикорупційних програм державних органів призупинено. Крім того, ДАП передбачено розроблення законопроекту, яким, зокрема, буде скасовано вимогу щодо погодження Національним агентством антикорупційних програм.

✓ *Надання рекомендаційних роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги щодо застосування актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб, застосування інших положень Закону 1700 та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів, захисту викривачів (пункт 15 частини першої статті 11 Закону 1700).*

У II півріччі 2021 року НАЗК надавались роз'яснення, методична та консультаційна допомога з питань застосування положень Закону 1700 (щодо декларування та інших положень, надання яких не належить до повноважень інших самостійних структурних підрозділів апарату Національного агентства), а також прийнятих на виконання цього Закону нормативно-правових актів. Зазначені повноваження реалізовувались шляхом надання відповідей на письмові звернення, консультацій через офіційні канали зв'язку та соціальні мережі Національного агентства.

Надано 383 роз'яснення на письмові звернення; 15 953 телефонних консультацій; 4 809 консультацій електронною поштою; 2 411 консультацій онлайн.

Упродовж звітнього періоду також розглянуто звернення щодо надання роз'яснення з таких питань: 349 – про застосування актів законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; 347 – щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів; 20 – щодо порядку дій для врегулювання конфлікту інтересів; 105 – щодо застосування актів законодавства щодо обмежень, а також 96 повідомлень про передачу в управління підприємств та корпоративних прав.

¹³ Затверджений рішенням НАЗК від 08 грудня 2017 року № 1379 «Про затвердження Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження», зареєстрованим у Мін'юсті 22 січня 2018 року за № 87/31539.

Підготовлено та оприлюднено роз'яснення про застосування окремих положень Закону 1700 щодо заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку) від 29.12.2021 № 11.

У 2022 році НАЗК підготовлено одне узагальнене роз'яснення щодо застосування норм Закону 1700 (розміщене на платформі «База знань»), Методичні рекомендації щодо здійснення перевірки кандидатів на посади, що вразливі до корупційних ризиків.

Протягом 2022 року розглянуто 446 звернень про надання роз'яснень з питань застосування актів законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, 376 – щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів, 4 – щодо порядку дій для врегулювання конфлікту інтересів, 236 – про застосування актів законодавства щодо обмежень, а також 42 повідомлення про передачу в управління підприємств та корпоративних прав.

Затверджено методичні рекомендації від 21.10.2022 № 13 «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції».

У I півріччі 2023 року НАЗК надано понад 60 роз'яснень з питань застосування актів законодавства та дотримання вимог Закону 1700 у частині захисту прав викривачів за зверненнями, запитами, листами тощо громадян, фізичних чи юридичних осіб.

Надано 9 роз'яснень щодо застосування статті 54 Закону 1700.

Розглянуто 125 звернень про надання роз'яснень з питань застосування актів законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, 163 – щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів, 1 – щодо порядку дій для врегулювання конфлікту інтересів, 68 – про застосування актів законодавства щодо обмежень, а також 15 повідомлень про передачу в управління підприємств та корпоративних прав.

На офіційному вебсайті НАЗК розміщено такі нові роз'яснення:

10.04.2023 щодо декларування допомоги, отриманої від міжнародних організацій та від України;

23.05.2023 щодо декларування нагородної зброї;

08.06.2023 щодо конфлікту інтересів при нарахуванні собі стимулюючих виплат.

Розроблено та оприлюднено на вебсайті Національного агентства два інтерактивні тести щодо конфлікту інтересів:

1) тест для врегулювання конфлікту інтересів, який допомагає особі визначитись, що робити, коли виник конфлікт інтересів, кого слід повідомити про його наявність та/або які заходи необхідно вжити для його врегулювання;

2) тест для обрання способу врегулювання конфлікту інтересів у підлеглих (для керівника), який допомагає керівнику визначити оптимальний захід зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів у підлеглого.

Надавались роз'яснення, методична та консультаційна допомога щодо застосування положень Закону 1700 (з питань декларування, етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та інших положень, надання яких не належить до повноважень інших самостійних структурних підрозділів апарату Національного агентства), а також прийнятих на виконання цього Закону нормативно-правових актів. Зазначені повноваження реалізовувались шляхом надання відповідей на письмові звернення, консультацій через офіційні канали зв'язку та соціальні мережі Національного агентства (1 321 роз'яснення на письмові звернення, з яких 399 щодо декларування та 922 щодо конфлікту інтересів та пов'язаних питань; 17 630 телефонних консультацій; 11 732 консультації електронною поштою; 5 925 консультацій онлайн).

Результати аналізу виконання Національним агентством окремих повноважень свідчать про ефективність роботи НАЗК за цими напрямками у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року.

4. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВИДІЛЕНИХ НА КЕРІВНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ Й РЕАЛІЗАЦІЮ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ

4.1. Стан планування, затвердження та використання видатків державного бюджету

Згідно із статтею 87 БКУ до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на державне управління, зокрема на виконавчу владу.

Відповідно до законів про державний бюджет на 2021–2023 роки¹⁴ (без змін) на забезпечення діяльності НАЗК за КПКВК 6331010 та реалізацію антикорупційних стратегій за КПКВК 6331030 (на 2023 рік) затверджено 1 297 099,0 тис. грн бюджетних призначень (загальний фонд – 1 295 958,0 тис. грн, спеціальний – 1 141,0 тис. гривень).

Бюджетні призначення за цими бюджетними програмами у 2022 році збільшилися порівняно з 2021 роком на 3,7 відс., що зумовлено зменшенням бюджетних призначень на капітальний ремонт – 61 923,0 тис. грн і збільшенням бюджетних призначень на оплату праці та поточні видатки – 49 455,7 тис. грн, з них оплата праці працівників НАЗК – 37 544,8 тис. гривень. У зв'язку з початком широкомасштабної збройної агресії РФ проти України, бюджетні призначення у 2023 році порівняно з попереднім роком зменшилися на 3,4 відс., що спричинено зменшенням бюджетних призначень на оплату праці – 29 126,2 тис. грн, при цьому збільшилися бюджетні призначення на капітальний ремонт – 17 218,2 тис. гривень.

¹⁴ Закони України від 15 грудня 2020 року № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік», від 02 грудня 2021 року № 1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік», від 03 листопада 2022 року № 2710-IX «Про Державний бюджет України на 2023 рік».

Законами України про внесення змін до державного бюджету, розпорядженнями Уряду та змінами розпису державного бюджету на 2021 рік – I півріччя 2023 року НАЗК як головному розпорядникові бюджетних коштів загалом зменшено бюджетних асигнувань на 30 243,9 тис. грн: у 2021 році збільшено на 16 592,3 тис. грн (спеціальний фонд), у 2022 році зменшено на 51 014,5 тис. грн (загальний фонду зменшено на 78 035,1 тис. грн, спеціальний збільшено на 27 020,6 тис. грн), у I півріччі 2023 року – збільшено на 4 178,3 тис. грн (спеціальний фонд). Внесення змін до паспортів бюджетної програми призвело до зміни результативних показників.

Отже, загальний обсяг затверджених бюджетних асигнувань за КПКВК 6331010 та 6331030 на 2021–2023 роки становить 1 266 855,1 тис. грн (загальний фонд – 1 217 922,9 тис. грн, спеціальний – 48 932,2 тис. гривень).

На 2021–2023 роки НАЗК визначено загальну потребу в коштах на забезпечення формування і реалізацію державної антикорупційної політики за КПКВК 6331010 та 6331030 за загальним фондом у сумі 1 343 019,2 тис. грн, спеціальним – 1 141,0 тис. гривень.

У цілому на оплату праці та послуги, здійснення закупівель, придбання обладнання, оплату комунальних послуг, капітальний ремонт, формування і реалізацію державної антикорупційної політики за КПКВК 6331010 та 6331030 передбачено на:

2021 рік – 448 047,4 тис. грн, або 106,5 відс. потреби (420 812,0 тис. грн), з них задоволено потреби у видатках на капітальний ремонт на 100 014,5 тис. грн, або 162,0 відс., не задоволено потреби в коштах на оплату послуг (крім комунальних) – 24 965,6 тис. грн, або 69,3 відс., придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 3 633,4 тис. грн, або 82,3 відсотка. Решту потреб задоволено у повному обсязі;

2022 рік – 431 234,9 тис. грн, або 90,7 відс. потреби (475 484,7 тис. грн), з них не задоволено потреби у видатках на капітальний ремонт на 38 091,5 тис. грн, або 39,8 відс., оплату послуг (крім комунальних) – 27 490,1 тис. грн, або 86,6 відс., комунальні послуги та енергоносії – 3 608,1 тис. грн, або 91,3 відсотка. Решту потреб задоволено у повному обсязі;

2023 рік – 417 816,7 тис. грн, або 93,5 відс. потреби (446 722,5 тис. грн), з них не задоволено потреби у видатках на оплату праці з нарахуваннями на 319 805,6 тис. грн, або 88,0 відс., оплату послуг (крім комунальних) – 31 710,3 тис. грн, або 94,8 відсотка. Потребу в коштах на реконструкцію і реставрацію (виготовлення проєктно-кошторисної документації) взагалі не задоволено. Решту потреб задоволено у повному обсязі. Потребу у видатках на капітальний ремонт задоволено в сумі 55 309,7 тис. грн, або 100,0 відс. потреби, обрахованої при підготовці бюджетного запиту на 2023 рік та з урахуванням пропозицій, наданих Національним агентством при підготовці проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» до другого читання (лист від 14.10.2022 № 82-06/21805-22).

Отже, упродовж періоду, який підлягав аудиту, в цілому спостерігається позитивна тенденція до повного забезпечення потреб НАЗК як у видатках споживання, так і розвитку.

Відповідно до паспортів метою бюджетних програм за КПКВК 6331010 є формування і реалізація державної антикорупційної політики; КПКВК 6331030 – забезпечення реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки.

Згідно з паспортами бюджетних програм 6331010 та 6331030 обсяг асигнувань становив на 2021 рік – 448 047,4 тис. грн, 2022 рік – 431 234,9 тис. грн, 2023 рік – 417 816,7 тис. грн (табл. 1).

Таблиця 1

**Напрями використання бюджетних коштів
за КПКВК 6331010 та 6331030 у 2021 – 2023 роках**

тис. грн				
Напрями використання	Рік	Затверджено призначень	Затверджено асигнувань зі змінами	Касові видатки
1. Забезпечення виконання функцій і завдань, покладених на НАЗК	2021	348 032,9	350 697,8	352 122,2
	2022	392 405,8	392 405,8	365 532,5
	2023	360 766,3	360 766,3*	153 799,4*
2. Коригування проектно-кошторисної документації по капітальному ремонту адміністративної будівлі, здійснення експертизи та проведення (у тому числі капітального ремонту з підсиленням фундаментів) адміністративної будівлі за адресою м. Київ, бульвар Дружби народів, 28	2021	100 014,5	97 349,6	80 909,4
3. Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію фасаду адміністративної будівлі та благоустрій території, проведення капітального ремонту адміністративної будівлі	2022	38 829,1	38 829,1	7 995,8
4. Проведення капітального ремонту адміністративної будівлі	2023	55 309,7	55 161,7*	8 651,1*
5. Виготовлення проектно-кошторисної документації на реконструкцію частини адміністративної будівлі	2023	-	148,0*	-*
6. Закупівля послуг з організації проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції (КПКВК 6331030)	2023	1 740,7	1 740,7	-*
УСЬОГО ВИДАТКІВ	2021	448 047,4	448 047,4	433 031,6
	2022	431 234,9	431 234,9	373 528,3
	2023	417 816,7	417 816,7	162 450,5*

* Дані за I півріччя 2023 року.

Встановлено, що використання у 2021 році – I півріччі 2023 року бюджетних коштів за КПКВК 6331010 та 6331030 передбачалось і здійснювалось головним розпорядником бюджетних коштів за двома напрямками – за КПКВК 6331010 (2021 та 2022 роки), трьома – за КПКВК 6331010 і одним – за КПКВК 6331030 (I півріччя 2023 року), з яких щороку за КПКВК 6331010 за напрямом «Забезпечення виконання функцій і завдань, покладених на Національне агентство з питань запобігання корупції».

Щороку один із двох напрямів у 2021 році – I півріччі 2023 року на суму 191 488,4 тис. грн (використано 97 556,3 тис. грн) стосувався проведення капітального ремонту приміщення та виготовлення проектно-кошторисної документації.

Упродовж 2021 року – I півріччя 2023 року до паспортів бюджетної програми 6331010 шляхом прийняття нормативно-правових та розпорядчих актів внесено зміни, зокрема:

у 2021 році – 4 зміни, при цьому загальний обсяг видатків збільшено на 16 592,3 тис. грн (спеціальний фонд);

у 2022 році зміни до паспорта бюджетної програми не вносилися, при цьому загальний обсяг видатків зменшено на 50 014,5 тис. грн, з них загального фонду зменшено на 78 035,1 тис. грн (постанови 245 та 401), спеціального – збільшено на 27 020,6 тис. грн (додаткові надходження). Невнесення змін до паспорта бюджетної програми зумовлено ненаданням упродовж березня – грудня 2022 року Мінфіном інформації щодо внесення змін до розпису державного бюджету, Державною казначейською службою України – довідок про зміни до річного та помісячного розписів державного бюджету.

***Довідково.** Державна казначейська служба України листом від 22.02.2023 № 8-06-06/3247 довела копії довідок про зміни до річного та помісячного розпису державного бюджету на 2022 рік, від 07.04.2022 № 1246 – про зменшення видатків загального фонду на 39 206,0 тис. грн на підставі Постанови 401; від 13.04.2022 № 1419 та від 29.06.2022 № 3113 – про перерозподіл видатків загального фонду між КЕКВ на 447,0 тис. грн;*

у I півріччі 2023 року – одну зміну, при цьому загальний обсяг видатків збільшено на 4 178,3 тис. грн (спеціальний фонд).

Як засвідчив аудит, протягом 2021 року – I півріччя 2023 року найбільше асигнувань затверджено за напрямками:

забезпечення виконання функцій і завдань, покладених на НАЗК, – 1 103 869,9 тис. гривень. У 2021–2022 роках за цим напрямком не використано 21 529,5 тис. грн (економія за процедурами закупівель та перевищення максимальної величини бази нарахувань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування);

проведення капітального ремонту та виготовлення проєктно-кошторисної документації – 191 488,4 тис. гривень. У 2021 році за цим напрямком не використано 16 440,2 тис. гривень (економія за процедурами закупівель). У 2022 році відхилення обсягів касових видатків від обсягів, затверджених у паспорті бюджетної програми, НАЗК пояснюється невнесенням змін до паспорта бюджетної програми.

Невиконання частини результативних показників у 2021–2022 роках пояснюється внесенням змін до деяких нормативно-правових та розпорядчих актів і виникненням інших об'єктивних причин, а також широкомасштабним вторгненням РФ, введенням в Україні воєнного стану, законодавчих заборон і мораторіїв, бойовими діями, тимчасовою окупацією частини території країни, скороченням видатків загального фонду, передбачених головному розпоряднику бюджетних коштів.

Аудитом встановлено, що упродовж 2021–2022 років НАЗК у звітах про виконання паспорта бюджетної програми 6331010 наведено показник затрат

«Гранична чисельність працівників Національного агентства» (408 осіб), який мав однакове планове та фактичне значення та відповідав граничній чисельності працівників НАЗК, визначеній Постановою 85. Такий результативний показник не характеризує ходу реалізації бюджетної програми та ступеня досягнення цілей державної політики, адже його значення не залежить від діяльності НАЗК.

НАЗК на виконання розділу 5 протокольного рішення Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 року № 152 розробило та листом від 26.01.2023 № 82-06/1611-23 надіслало на погодження зацікавленим органам проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на проведення заходів з реалізації антикорупційних стратегій». Водночас Кабінет Міністрів України постановою від 15 вересня 2023 року № 993 затвердив Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на здійснення заходів з реалізації антикорупційних стратегій. У 2023 році за цією бюджетною програмою заплановано видатки в сумі 1 740,7 тис. грн, з них на січень – вересень – 1 027,0 тис. грн, які не здійснювались та будуть використані відповідно до умов договору № 144/23 від 09.10.2023 про надання послуг з проведення стандартного опитування щодо корупції в Україні до 15 грудня 2023 року.

Отже, протягом охопленого аудитом періоду НАЗК забезпечено середній відсоток виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 6331010, що пояснюється об'єктивними факторами, спричиненими внесенням змін до деяких нормативно-правових та розпорядчих актів, а також широкомасштабною збройною агресією РФ проти України.

4.2. Ефективність використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції

За даними зведених звітів про надходження та використання коштів за 2021 рік – I півріччя 2023 року (КПКВК 6331010 та 6331030) при затверджених кошторисом видатках на рік (з урахуванням внесених змін) за загальним фондом – 1 217 922,9 тис. грн, спеціальним – 48 932,2 тис. грн касові видатки становили: загальний фонд – 920 408,7 тис. грн, спеціальний – 48 601,7 тис. гривень.

Інформація щодо використання коштів загального та спеціального фондів за КПКВК 6331010 та 6331030 за 2021 рік – I півріччя 2023 року наведена в таблиці 2.

**Використання коштів за КПКВК 6331010 та 6331030
у 2021 році – I півріччі 2023 року**

тис. грн

Показники	Рік	Затверджено асигнувань зі змiнами	Касові видатки	Освоєно коштів, відс.	Обсяг невикориста- них коштів
Поточні видатки	2021*	347 347,5	190 586,0	54,9	-
	2021	347 347,5	332 506,1	95,7	-14 841,4
	2022	363 503,5	356 811,4	98,2	-6 692,1
	2023**	362 507,0	149 621,1	41,5	-212 885,9
Оплата праці	2021*	253 717,2	144 292,8*	56,9	-
	2021	253 717,2	253 717,2	100,0	-
	2022	262 135,8	261 164,4	99,6	-971,4
	2023**	262 135,8	116 899,5	44,6	-145 236,3
Нарахування на оплату праці	2021*	54 293,4	26 622,4*	49,0	-
	2021	54 293,4	48 761,4	89,8	-5 532,0
	2022	56 486,1	51 516,2	91,2	-4 969,9
	2023**	57 669,8	23 835,2	41,3	-33 834,6
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2021*	4 179,0	3 240,6	77,5	-
	2021	4 179,0	3 692,6	88,4	-486,4
	2022	18 392,0	18 381,8	99,9	-10,2
	2023**	1 538,5	562,2	36,5	-976,3
Оплата послуг (крім комунальних)	2021*	27 622,1	13 163,3	47,7	-
	2021	27 622,1	21 057,8	76,2	-6 564,3
	2022	20 869,1	20 436,7	97,9	-432,4
	2023**	33 451,0	5 691,4	17,0	-27 759,6
Видатки на відрядження	2021*	806,3	718,9	89,2	-
	2021	806,3	788,0	97,7	-18,3
	2022	561,1	546,4	97,4	-14,7
	2023**	930,2	358,6	38,6	-571,6
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2021*	4 154,4	2 260,1	54,4	-
	2021	4 154,4	3 541,5	85,2	-612,9
	2022	4 071,5	3 802,2	93,4	-269,3
	2023**	5 497,8	2 193,5	39,9	-3 304,3
Дослідження та розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	2021*	270,8	17,9	6,6	-
	2021	270,8	23,4	8,6	-247,4
	2022	152,0	151,9	99,9	-0,1
	2023**	80,9	25,0	30,9	-55,9
Інші поточні видатки	2021*	2 304,3	270,0	11,7	-
	2021	2 304,3	924,5	40,1	-1 379,8
	2022	835,9	811,8	97,1	-24,1
	2023**	1 203,0	55,7	4,6	-1 147,3
Капітальні видатки	2021*	117 292,2	98 473,1	84,0	-
	2021	117 292,2	100 525,5	85,7	-16 766,7
	2022	16 716,9	16 716,9	100,0	-
	2023**	59 488,0	12 829,4	21,6	-46 658,6
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	2021*	6 616,7	6 290,1	95,1	-
	2021	6 616,7	6 290,1	95,1	-326,6
	2022	7 795,3	7 795,3	100,0	-
	2023**	2 161,9	2 161,9	100,0	-
Капітальне будівництво (придбання)	2021*	127,4	90,3	70,9	-
	2021	127,4	90,3	71,0	-37,1
Капітальний ремонт	2021*	97 312,5	80 635,0	82,9	-
	2021	97 312,5	80 909,5	83,1	-16 403,0
	2022	7 995,8	7 995,8	100,0	-
	2023**	55 161,7	8 651,1	15,7	-46 510,6
Реконструкція та реставрація	2023**	148,0	-	-	-148,0
Придбання землі та нематеріальних активів	2021*	13 235,6	11 457,7	86,6	-
	2021	13 235,6	13 235,6	100,0	-
	2022	925,8	925,8	100,0	-
	2023**	2 016,4	2 016,4	100,0	-

Показники	Рік	Затверджено асигнувань зі змінами	Касові видатки	Освоєно коштів, відс.	Обсяг невикористаних коштів
УСЬОГО ВИДАТКІВ:	2021*	464 639,7	289 059,0	62,2	-
	2021	464 639,7	433 031,6	93,2	-31 608,1
	2022	380 220,4	373 528,3	98,2	-6 692,1
	2023**	421 995,0	162 450,5	38,5	-259 544,5

* Дані за II півріччя 2021 року.

** Дані за I півріччя 2023 року.

Аналізом звітів про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету за 2021 рік – I півріччя 2023 року встановлено:

у 2021 році найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці із нарахуваннями – 72,7 відс. (302 478,6 тис. грн), капітальний ремонт – 19,5 відс. (80 909,5 тис. грн), оплату послуг (крім комунальних) – 4,3 відс. (17 821,3 тис. грн), найменшу – на дослідження та розробки, окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм – 0,01 відс. (23,4 тис. грн), на відрядження – 0,2 відс. (788,0 тис. грн), інші поточні видатки – 0,2 відс. (925,5 тис. грн);

у 2022 році найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці з нарахуваннями – 90,3 відс. (312 680,6 тис. грн), оплату послуг (крім комунальних) – 5,3 відс. (18 227,4 тис. грн), найменшу – на дослідження та розробки, окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм – 0,04 відс. (151,9 тис. грн), на відрядження – 0,1 відс. (546,4 тис. грн), інші поточні видатки – 0,2 відс. (811,8 тис. грн), предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 0,6 відс. (2 211,5 тис. грн);

у I півріччі 2023 року найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці з нарахуваннями – 89,0 відс. (140 734,7 тис. грн), капітальний ремонт – 5,7 відс. (8 651,1 тис. грн), оплату послуг (крім комунальних) – 3,6 відс. (5 691,4 тис. гривень), найменшу – на дослідження та розробки, окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм – 0,02 відс. (25,0 тис. грн), на відрядження – 0,2 відс. (358,6 тис. грн), предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 0,4 відс. (562,2 тис. грн), інші поточні видатки – 0,04 відс. (55,7 тис. гривень),

Вказане свідчить, що головним розпорядником бюджетних коштів при прийнятті управлінських рішень частину виділених асигнувань на загальну суму 38 300,2 тис. грн (2021 рік – 31 608,1 тис. грн, 2022 рік – 6 692,1 тис. грн) не використано. Причини – економія за процедурами закупівель та перевищення максимальної величини бази нарахувань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, про зазначене НАЗК інформувало Мінфін та пропонувало зменшити розмір асигнувань.

4.2.1. Використання коштів державного бюджету на видатки з оплати праці

Відповідно до частини другої статті 8 Закону 1700 організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності НАЗК здійснює його апарат.

Працівниками апарату Національного агентства та його територіальних органів є державні службовці, а також інші працівники, які виконують функції обслуговування (частина друга статті 10 Закону 1700).

Положення про апарат НАЗК¹⁵ і його структура¹⁶, а також положення про самостійні структурні підрозділи апарату затверджуються Головою Національного агентства. Гранична чисельність працівників апарату Національного агентства затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Голови НАЗК (абзац другий частини другої статті 8 Закону 1700).

Постановою 85 затверджено граничну чисельність працівників НАЗК – 408 осіб¹⁷.

Встановлено, що відповідно до штатних розписів НАЗК, чинних у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року, кількість штатних одиниць зменшено з 408¹⁸ до 406¹⁹.

Згідно з абзацом першим частини другої статті 16 Закону 1700 заробітна плата Голови, заступника Голови та працівників апарату Національного агентства складається з посадового окладу, надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інших надбавок, встановлених законодавством про державну службу.

У структурі фонду оплати праці (далі – ФОП) на II півріччя 2021 року питома вага нарахованого посадового окладу до сумарного ФОП (144 292,8 тис. грн) становила 33,4 відс., або 48 305,0 тис. грн (при плані 49,1 відс., або 64 419,3 тис. грн); надбавки обов'язкового характеру: за ранг – 0,5 відс., або 677,8 тис. грн (при плані 0,7 відс., або 996,6 тис. грн), за вислугу років – 9,7 відс., або 13 953,9 тис. грн (при плані 14,8 відс., або 19 478,0 тис. грн); надбавки за інтенсивність праці – 17,7 відс., або 25 559,6 тис. грн (при плані 1,3 відс., або 1 713,3 тис. грн); премії – 7,6 відс., або 10 962,8 тис. грн (при плані 8,5 відс., або 11 185,6 тис. гривень).

На 2022 рік у структурі ФОП питома вага нарахованого посадового окладу до сумарного ФОП (261 164,4 тис. грн) становила 32,6 відс., або 85 126,8 тис. грн (при плані 46,4 відс., або 121 672,4 тис. грн); надбавки обов'язкового характеру: за ранг – 0,5 відс., або 1 304,5 тис. грн (при плані – 0,8 відс., або 2 096,8 тис. грн), за вислугу років – 9,7 відс., або 25 306,3 тис. грн (при плані 20,6 відс., або 54 045,4 тис. грн); надбавки за інтенсивність праці – 23,5 відс., або 61 414,1 тис. грн (при плані 2,2 відс., або 5 650,3 тис. грн); премії – 4,3 відс., або 11 225,9 тис. грн (при плані 10,3 відс., або 26 869,8 тис. гривень).

У 2022 році у зв'язку з початком повномасштабного воєнного вторгнення РФ на територію України, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» у НАЗК з 25 лютого 2022 року оголошено простій не з вини працівників Національного агентства.

На 25.02.2022 фактична штатна чисельність працівників НАЗК становила 356 осіб, з яких 323 працівники було введено у простій, крім працівників, які на

¹⁵ Наказ НАЗК від 05.02.2020 № 30/20.

¹⁶ Структура затверджена наказом НАЗК від 28.02.2020 № 74/20 (із змінами).

¹⁷ З 01.01.2019.

¹⁸ Введено в дію наказами НАЗК від 01.07.2021 № 356/21 (із змінами), з 01.07.2021 затверджено штат – 408 шт. од.; від 10.01.2022 № 9/22 (із змінами), з 01.01.2022 – 408 шт. од.; від 10.01.2023 № 5/23 (із змінами), з 01.01.2023 – 408 шт. одиниць.

¹⁹ Наказом НАЗК від 12.05.2023 № 105/23 затверджено штат у кількості 406 шт. одиниць.

цей час проходили службу в ЗСУ (5 осіб), перебували у декретній відпустці (14 осіб), відпустці (5 осіб), а також оперативної групи²⁰ (9 осіб).

Станом на 01.09.2022 у НАЗК простій повністю припинено.

Згідно з наказами НАЗК про оголошення простою оплата часу простою працівників здійснювалася у період з 25.02.2022 по 22.08.2022 на умовах, визначених статтею 50 Закону 889, та з 23.08.2022 – у розмірі двох третин встановленого посадового окладу. Видатки на оплату праці апарату Національного агентства під час вимушеної оплати простою становили 1 980,7 тис. грн, або 4,6 відс. ФОП за 2022 рік.

У структурі ФОП на I півріччя 2023 року питома вага нарахованого посадового окладу до сумарного ФОП (116 899,5 тис. грн) становила 39,4 відс., або 46 094,1 тис. грн (при плані 52,6 відс., або 64 650,6 тис. грн); надбавки обов'язкового характеру: за ранг – 0,6 відс., або 713,6 тис. грн (при плані – 0,7 відс., або 921,8 тис. грн), за вислугу років – 11,5 відс., або 13 485,8 тис. грн (при плані – 24,0 відс., або 29 525,4 тис. грн); надбавки за інтенсивність праці – 15,1 відс., або 17 685,1 тис. грн (при плані – 1,0 відс., або 1 268,0 тис. грн); премії – 10,5 відс., або 12 281,5 тис. грн (при плані – 10,0 відс., або 12 335,1 тис. гривень).

Аналізом структури ФОП за II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року встановлено: заплановані на виплату посадових окладів, доплат і надбавок обов'язкового характеру кошти за наявності вакансій перерозподілено для збільшення виплат співробітникам надбавок і доплат, що мають стимулюючий характер (преміювання, надбавка за інтенсивність праці, виплата матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань тощо).

Аналізом структури ФОП у розрізі оплати праці Голови та його заступників, державних службовців категорій «Б» та «В», інших працівників НАЗК за II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року встановлено.

У структурі ФОП, нарахованого за I півріччя 2021 року (144 292,8 тис. грн), питома вага ФОП Голови та його заступників становила 3,2 відс., або 4 603,2 тис. грн, державних службовців категорії «Б» – 34,4 відс., або 49 600,6 тис. грн, державних службовців категорії «В» – 59,4 відс., або 85 791,7 тис. грн, патронатної служби – 1,3 відс., або 1 878,7 тис. грн, інших штатних працівників (обслуговуючий персонал) – 1,7 відс., або 2 418,6 тис. гривень.

У структурі ФОП, нарахованого за 2022 рік (261 164,4 тис. грн), питома вага ФОП Голови та його заступників становила 3,4 відс., або 9 062,1 тис. грн, державних службовців категорії «Б» – 37,2 відс., або 97 220,7 тис. грн, державних службовців категорії «В» – 56,7 відс., або 148 108,4 тис. грн, патронатної служби – 1,0 відс., або 2 430,1 тис. грн, інших штатних працівників (обслуговуючий персонал) – 1,7 відс., або 4 343,1 тис. гривень.

У структурі ФОП, нарахованого за I півріччя 2023 року (116 899,5 тис. грн), питома вага ФОП Голови та його заступників становила 4,0 відс., або 4 764,7 тис. грн, державних службовців категорії «Б» – 38,7 відс., або 45 212,7 тис. грн, державних службовців категорії «В» – 54,4 відс., або 63 629,5 тис. грн, патронатної служби – 1,2 відс., або 1 340,1 тис. грн, інших

²⁰ Створена відповідно до наказу НАЗК від 24.02.2022 № М25т/22-с для функціонування НАЗК у особливий період.

штатних працівників (обслуговуючий персонал) – 1,7 відс., або 1 952,4 тис. гривень.

Вибіркова перевірка використання коштів державного бюджету на видатки з оплати праці свідчить, що нарахування НАЗК заробітної плати у II півріччі 2021 року – I півріччі 2023 року здійснювалося відповідно до вимог чинного законодавства.

4.2.2. Дотримання вимог законодавства з питань публічних закупівель. Аналіз виконання укладених договорів

З 2021 року по I півріччя 2023 року організація та проведення закупівель у НАЗК (планування, визначення способу проведення та проведення процедури закупівель, публікація інформації та звітів про публічні закупівлі, визначення переможців, складання звітності та вчинення інших дій, що передбачені Законом України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII «Про публічні закупівлі» (далі – Закон 922), постановами Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану»²¹, від 12 жовтня 2022 р. № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування») забезпечувалися утворенням тендерним комітетом та призначеними уповноваженими особами, відповідальними за проведення закупівель, рішення яких оформлялися відповідними протоколами.

З липня 2021 по червень 2023 року НАЗК забезпечило закупівлі товарів, робіт і послуг за:

83 процедурами відкритих торгів (очікуваною вартістю предметів закупівель 157 788,5 тис. грн), за результатами яких укладено 53 господарських договори загальною договірною вартістю 142 256,3 тис. грн;

62 процедурами спрощених закупівель (електронна система закупівель) (3 820,6 тис. грн), укладено 36 договорів вартістю 3 330,3 тис. грн (490,3 тис. грн);

15 переговорними процедурами (11 791,7 тис. грн), укладено 13 договорів вартістю 11 791,7 тис. грн;

191 закупівлею без застосування електронної системи закупівель (27 483,4 тис. грн), укладено 191 договір вартістю 27 483,4 тис. гривень.

Встановлено, що роботи за проєктом «Капітальний ремонт адміністративної будівлі за адресою: м. Київ, бульвар Дружби народів, 28» розпочалися ще у січні 2021 року, їх тривалість відповідно до проєктної документації – 30 місяців (2,5 роки). Незабезпечення проєктантом – ТОВ «Інженерно-конструкторське бюро «Панорама» (далі – ТОВ «ІКБ «Панорама») – якісних проєктних рішень (договір на розроблення проєктної документації від 02.09.2020 № 79/20 вартістю 1 096 тис. грн, забезпечена експертизою²² проєктна

²¹ Втратила чинність у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2022 року № 1275 «Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану» (із змінами)

²² ДП «Спеціалізована державна експертна організація – Центральна служба України державної будівельної експертизи».

документація затверджена наказом НАЗК від 05.11.2020 за № 506/20) підтверджується постійним їх коригуванням і, як наслідок, капітальний ремонт на об'єкті тривав і на момент аудиту.

Встановлено: на кінець 2023 року проєктна документація на об'єкт «Капітальний ремонт адміністративної будівлі за адресою м. Київ, бульвар Дружби народів, 28» коригувалася тричі.

Вартість робіт за скоригованою проєктною документацією збільшилася (табл. 3) на 31 619 тис. грн (будівельні роботи – на 23 389,5 тис. грн, устаткування – на 1 515,2 тис. грн, інші витрати – на 6 714,3 тис. грн), що потребує додаткових витрат з державного бюджету.

Таблиця 3

Інформація про вартість робіт за проєктом «Капітальний ремонт адміністративної будівлі за адресою м. Київ, бульвар Дружби народів, 28» у розрізі даних експертних звітів

тис. грн

Показники	Реквізити та показники експертних звітів						
	від 03.11.2020 № 00-0929-20/ЦБ	від 06.08.2021 № 00-0564/01-21	+/-	від 04.11.2022 № 221010-12/А	+/-	від 28.09.2023 № 230922-06/А	+/-
Всього, в т. ч.:	135 384,7	149 113,2	13 728,5	176 723,9	27 610,7	167 003,7	-9 720,2
будівельні роботи	95 740,6	109 059,8	13 319,2	125 509,7	16 449,9	119 130,1	-6 379,6
устаткування	13 727,1	12 108,9	-1 618,2	16 268,2	4 159,3	15 242,3	-1 025,9
інші витрати	25 917,0	27 944,5	2 027,5	34 946,0	7 001,5	32 631,3	-2 314,7

Станом на 28.09.2023 згідно з експертним звітом щодо розгляду проєктної документації від 28.09.2023 № 230922-06/А на об'єкті «Капітальний ремонт адміністративної будівлі за адресою м. Київ, бульвар Дружби народів, 28» обсяг виконаних робіт (табл. 4) становив половину їх кошторисної вартості – 50,3 відс.: будівельні роботи – 48,9 відс., устаткування – 60,2 відс., інші витрати – 50,5 відс., тобто вартість виконаних підрядниками робіт становила 83 943,2 тис. грн при 167 003,7 тис. грн їх проєктної вартості. При цьому вартість капітального ремонту за укладеними договорами станом на 07.12.2023 – 152 112,3 тис. гривень. Різниця між проєктно-кошторисною вартістю і вартістю за укладеними договорами пояснюється економією, що утворилася за результатами процедур закупівель.

Таблиця 4

Інформація про затверджені вартісні показники за кошторисом проєктної документації з капітального ремонту об'єкта та вартість фактично виконаних робіт

тис. грн

Показники	Проєктно-кошторисна вартість об'єкта капітального ремонту	Укладені договори станом на 07.12.2023 на всі роботи з капітального ремонту	Фактична вартість виконаних робіт на об'єкті капітального ремонту		Стан виконання проєкту на 28.09.2023	Стан виконання договорів	
			станом на 28.09.2023	станом на 07.12.2023		відсоток виконання станом на 28.09.2023	відсоток виконання станом на 07.12.2023
Всього, в т. ч.:	167 003,7	152 112,3	83 943,2	101 287,8	50,3	55,2	66,6
будівельні роботи	119 130,1	110 659,2	58 295,6	72 337,1	48,9	52,7	65,4
устаткування	15 242,3	14 133,9	9 170,9	10 066,1	60,2	64,9	71,2
інші витрати	32 631,3	27 319,2	16 476,7	18 884,6	50,5	60,3	69,1

За укладеними договорами термін виконання робіт – до 15.12.2023, крім останнього пускового комплексу (5 п. к.), термін виконання робіт за яким – до квітня 2024 року.

За інформацією НАЗК, станом на 27.11.2023 із запланованого обсягу робіт по всій будівлі у сумі 167 003,7 тис. грн фактичне виконання становить 101 266,3 тис. грн, у т. ч. будівельні роботи – 72 337,1 тис. грн; устаткування –

10 066,1 тис. грн; інші витрати – 2 386,5 тис. гривень. Термін виконання робіт згідно з договорами від 04.04.2023 № 65/23, від 28.02.2023 № 51/23 та від 21.12.2021 №174/21 – до 15.12.2023. При цьому договір на виконання робіт за останнім пусковим комплексом (5 п. к.) на суму 18 220,2 тис. грн укладено 21.11.2023 за № 163/23, термін виконання робіт – квітень 2024 року.

5. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ФІНАНСУВАННЯ СТАТУТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

5.1. Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють відносини, пов’язані з фінансуванням статутної діяльності політичних партій

Відповідно до частини другої статті 14 Закону 2365 **держава гарантує політичним партіям право на кошти та інше майно для здійснення своїх статутних завдань**. Політичні партії є неприбутковими організаціями. Політичні партії для здійснення своїх статутних завдань мають право володіти, користуватися та розпоряджатися рухомим і нерухомим майном, коштами, обладнанням, транспортом, набуття яких не забороняється законами України. Політичні партії можуть орендувати (мати на іншому праві користування) необхідне рухоме та нерухоме майно.

Законом України від 08 жовтня 2015 року № 731-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» (далі – Закон № 731) запроваджено правові механізми прямого державного фінансування політичних партій в Україні.

Відповідно до частини третьої статті 17³ Закону 2365 рішення про надання політичній партії державного фінансування її статутної діяльності або про відмову в наданні такого фінансування приймається НАЗК. При цьому підпунктом 8² частини першої статті 11 Закону 1700 до повноважень НАЗК віднесено, зокрема, затвердження розподілу коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій.

Частиною п’ятою статті 20 БКУ визначено, що результативні показники бюджетної програми призначені для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої **забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів**, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг. При цьому згідно із статтею 4 Закону 1700 НАЗК є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

Отже, **НАЗК забезпечує розподіл коштів і здійснює державний контроль за законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їх статутної діяльності, та відповідно до міжнародних стандартів (Рекомендація ПАРЕ від 22.05.2001 № 1516 (2001) «Фінансування політичних партій»)** є

незалежним контролюючим органом, що здійснює повноваження з контролю рахунків політичних партій і витрат, пов'язаних з виборчими кампаніями.

Частиною першою статті 17¹ Закону 2365 визначено: фінансування статутної діяльності політичних партій здійснюється в **порядку, передбаченому законодавством**, але законами про державний бюджет на відповідний рік **не встановлено вимоги щодо використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.**

Згідно з пунктом 20³ частини першої статті 87 БКУ державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом, здійснюється з державного бюджету. Водночас порядок визначення щорічного обсягу державного фінансування статутної діяльності політичних партій, а також умови, за яких політична партія набуває права на отримання такого фінансування та використання коштів на фінансування статутної діяльності, врегульовано Законом 2365 як спеціальним законом, який **не узгоджується із статтями 19, 20 і 22 БКУ.**

Як наслідок – неузгодженість норм бюджетного законодавства та неможливість застосування єдиної правової бази з питань бюджетування. Таким чином, сфера державного фінансування політичних партій перебуває поза межами бюджетного законодавства.

Статтею 2 БКУ визначено термін «одержувач бюджетних коштів» – суб'єкт господарювання, громадська чи інша організація, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету.

Частиною шостою статті 22 БКУ визначено, що розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, шляхом доведення йому бюджетних асигнувань та надання відповідних коштів бюджету (на безповоротній чи поворотній основі). Одержувач бюджетних коштів використовує такі кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань. Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування договірних умов.

При цьому **Закон 2365 не передбачає процедури доведення політичним партіям плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, та не зобов'язує політичні партії, що отримують державне фінансування, використовувати ці кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі такого плану.**

Фактично за нормами Закону 2365 політичні партії не уповноважені здійснювати будь-які заходи з обґрунтування планування витрат і порядку їх

затвердження з визначенням відповідних напрямів використання коштів та звітувати про одержані кошти державного бюджету.

Пунктом 4 роз'яснення Міністерства юстиції України від 26.12.2008 № 758-0-2-08-19 «Щодо практики застосування норм права у випадку колізії» передбачено: при розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше загальним нормативно-правовим актом²³.

Як наслідок, напрями використання політичними партіями коштів державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 не визначені та мають бути врегульовані в спеціальному законі.

Встановлено, що законодавчі²⁴ акти не містять визначення поняття «статутна діяльність партії». У чинному законодавстві не передбачено переліку видів витрат політичних партій, які можна здійснювати за рахунок коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності; переліку видів витрат партій, які не можна здійснювати за рахунок цих коштів; обмежень (заборон) щодо їх використання. Отже, **напрями та обмеження (заборони) щодо використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій законодавчо не врегульовано.**

Через невизначення поняття «статутна діяльність партії» в Законі 2365, здійснення політичними партіями будь-яких витрат, передбачених у статуті партії, вважається використанням коштів на статутну діяльність, що створює ризики витрачання коштів державного фінансування на цілі, не пов'язані з потребами партії як суспільно-політичної організації.

Статтею 8 Закону 2365 визначено вимоги до інформації, яку має містити статут політичної партії, зокрема, згідно з пунктом 8 частини першої цієї статті – джерела матеріальної та фінансової підтримки політичної партії, її місцевих організацій, порядок здійснення витрат політичної партії. При цьому Законом 2365 встановлено, що у **статуті політичної партії має бути визначено порядок здійснення витрат**, а не механізм чи розподіл повноважень затвердження такого порядку або джерела матеріальної та фінансової підтримки політичної партії.

Довідково. За інформацією керівника Департаменту запобігання політичній корупції, представники Департаменту брали участь у робочій групі при Комітеті Верховної Ради України з питань цифрової трансформації з розроблення проєкту Закону України «Про політичні партії». У законопроєкті передбачено, зокрема, визначення пріоритетних напрямів використання політичними партіями коштів, отриманих з Державного бюджету України на фінансування їх статутної діяльності, а також обмежень (заборон) щодо використання таких коштів. Законопроєкт планувалося подати на реєстрацію до Верховної Ради України у жовтні-листопаді 2023 року.

Крім того, оскільки політичні партії не уповноважені розпорядником бюджетних коштів на здійснення будь-яких заходів, вони не є одержувачами

²³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0758323-08/print>.

²⁴ Зокрема, в законах України «Про політичні партії в Україні», «Про запобігання корупції», Бюджетному та Податковому кодексах України.

бюджетних коштів у розумінні БКУ та не включені до мережі НАЗК як одержувачі бюджетних коштів, **політичні партії не застосовували норми законодавства про публічні закупівлі при витрачанні бюджетних коштів.** Для забезпечення ефективного здійснення закупівель політичними партіями, створення конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції доцільно внести зміни до Закону України від 25 грудня 2015 року № 922 «Про публічні закупівлі» та Закону 2365.

Довідково. За інформацією керівника Департаменту запобігання політичній корупції, НАЗК надало робочій групі з розроблення проєкту Закону України «Про політичні партії», яка створена рішенням Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, відповідні пропозиції для обговорення.

Відповідно до частини першої статті 11 Закону 2365 реєстрація політичних партій, їхніх обласних, міських і районних організацій, первинних осередків або інших структурних утворень, передбачених статутом партії, здійснюється в порядку, визначеному Законом України від **15 травня 2003 року № 755 «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»**, після перевірки поданих матеріалів.

Згідно з абзацом другим пункту 14 частини першої статті 1 Закону 755 у разі державної реєстрації політичних партій Мін'юст є суб'єктом державної реєстрації.

Аналіз статутів політичних партій, що отримали право на державне фінансування, засвідчив: у статутах не визначено порядку здійснення витрат, що не відповідає нормам статті 8 Закону 2365. Лише ПП «ОПЗЖ» (за даними попереднього аудиту) та ПП «СЛУГА НАРОДУ» затверджено порядки використання коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності.

Питання невизначеності в чинному законодавстві конкретних напрямів, на які можуть спрямовуватися кошти державного бюджету, що виділяються на державне фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні, а також **обмежень (заборон) щодо використання коштів** за бюджетною програмою 6331020 потребує врегулювання у спеціальному законі. Вимоги Закону 2365 у частині **визначення політичними партіями порядку здійснення витрат безпосередньо в їх статутах також не виконано**, що потребує відповідного реагування Мін'юсту з метою узгодження статутів політичних партій з положеннями цього Закону.

Законами про державний бюджет на 2021–2023 роки головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетною програмою 6331020 визначено НАЗК.

Частинами першою та сьомою статті 20 БКУ встановлено, що у бюджетному процесі застосовується програмно-цільовий метод; за бюджетними програмами, здійснення заходів за якими потребує нормативно-правового визначення механізму використання бюджетних коштів, головні розпорядники коштів державного бюджету розробляють проєкти порядків використання коштів державного бюджету, які затверджуються Кабінетом

Міністрів України або головним розпорядником коштів державного бюджету за погодженням з Мінфіном.

Згідно з пунктами 3 і 7 частини п'ятої статті 22 БКУ головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про державний бюджет, приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань та здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Водночас, як зазначалося, політичні партії не є одержувачами бюджетних коштів у розумінні БКУ. Так, пунктом 38 частини першої статті 2 БКУ політичні партії не віднесено до одержувачів бюджетних коштів (не здійснюють заходів, передбачених бюджетною програмою).

Згідно із статтею 87 (пункт 20³ частини першої) БКУ до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, включені видатки **на державне фінансове забезпечення політичних партій** у формах, визначених законом. При цьому в Законі 2365 застосовується поняття «державне фінансування політичних партій», що **не узгоджується з положеннями БКУ**.

Оскільки політичні партії не є одержувачами бюджетних коштів та учасниками бюджетного процесу в розумінні БКУ і не включені до мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів у системі головного розпорядника, на них не поширюється програмно-цільовий метод. Одним із компонентів програмно-цільового методу в бюджетному процесі є паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення.

Слід зазначити, що паспорт бюджетної програми 6331020 відображає лише обсяг визначених на певний рік коштів кожній політичній партії, яка має право на фінансування статутної діяльності, решта показників заповнюється на підставі Закону 2365 та протоколів Центральної виборчої комісії «Про результати виборів народних депутатів України у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі».

Довідково. Звернення НАЗК до Мінфіну (листи від 26.05.2022 № 82-06/12709-22, від 05.07.2022 № 82-06/15503 та від 14.09.2023 № 82-06/21083-23) щодо внесення змін до Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, у частині складання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6331020.

До аудиту надано лист Мінфіну від 13.10.2023 № 08010-05/633-5/27909 до НАЗК, в якому зазначено, що пропозиція НАЗК щодо внесення змін до Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання Мінфіном

не підтримується. Водночас Мінфіном звернено увагу НАЗК на пропозицію Рахункової палати забезпечити при складанні паспорта бюджетної програми 6331020 включення результативних показників, які б дали змогу належно оцінити ступінь досягнення мети бюджетної програми, а також розробити відповідні проєкти нормативно-правових актів з питань фінансування політичних партій, законного та цільового використання політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їх статутної діяльності.

Крім того, відповідно до частини другої статті 17³ Закону 2365 для отримання коштів з державного бюджету, що виділяються на державне фінансування статутної діяльності політичної партії, політична партія зобов'язана відкрити окремий рахунок у національній валюті України в установі банку України. Кошти, отримані політичною партією з державного бюджету на фінансування її статутної діяльності, зараховуються виключно на такий окремий рахунок. Зарахування на цей рахунок інших коштів, ніж кошти державного бюджету, виділені на фінансування статутної діяльності партій, забороняється. **Запровадження такої норми не узгоджується з вимогами статті 43 БКУ, відповідно до якої при виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування²⁵ бюджетних коштів.**

За результатами аудитів політичних партій виявлено, що **фінансування місцевих організацій політичних партій, які в установленому порядку набули статусу юридичної особи, здійснювалось шляхом перерахування коштів для державного фінансування статутної діяльності на рахунки місцевих організацій політичних партій, відкриті в банках.**

Аудит засвідчив: **механізм перерахування коштів державного бюджету на окремі рахунки місцевих організацій політичних партій статутами політичних партій не врегульовано.** У результаті кошти державного фінансування з рахунків політичних партій перераховуються і зараховуються на поточні рахунки місцевих організацій цих партій.

Зазначене потребує унормування в Законі 2365 у частині **встановлення обов'язку місцевих організацій політичних партій зі статусом юридичної особи відкривати окремі рахунки для отримання від політичної партії (центрального апарату) коштів державного фінансування статутної діяльності, що забезпечить прозорість і цільове використання коштів.**

Згідно із статтею 17⁸ Закону 2365 однією з підстав припинення державного фінансування статутної діяльності політичної партії є повторне протягом року зарахування на окремий рахунок політичної партії, відкритий в установі банку

²⁵ Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає: 1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства; 2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями; 3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України; 4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

України для зарахування коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичної партії, коштів, які заборонено зараховувати на такий рахунок відповідно до цього Закону. Зазначене відповідає стандартам, затвердженим Рекомендацією Комітету Міністрів Ради Європи Rec(2003)4. Водночас застосування санкцій за порушення, вчинені місцевими організаціями політичних партій зі статусом юридичної особи, Законом 2365 не передбачено.

Довідково. За інформацією керівника Департаменту запобігання політичній корупції, представники Департаменту брали участь у робочій групі при Комітеті Верховної Ради України з питань цифрової трансформації з розроблення проєкту Закону України «Про політичні партії». У законопроєкті передбачено, зокрема, що місцеві організації політичних партій, які в установленому порядку набули статусу юридичної особи, повинні відкривати в установах банків окремі поточні рахунки для отримання від політичної партії (центрального апарату) коштів державного фінансування статутної діяльності. Як наслідок, місцеві організації будуть звітувати про одержані від центрального офісу партії кошти, перераховані з рахунків державного фінансування статутної діяльності партії.

Отже, **система державного фінансування статутної діяльності політичної партії в Україні загалом відповідає стандартам**, затвердженим Керівними принципом щодо фінансування політичних партій Венеціанської комісії; Рекомендаціям Комітету Міністрів Ради Європи Rec 2003(4); Рекомендаціям ПАРЕ 1516; Керівним принципам перегляду виборчого законодавства ОБСЄ; Керівним принципам щодо регулювання діяльності політичних партій ОБСЄ/БДПЛ і Венеціанської комісії.

При цьому в Законі 2365 не враховано вимоги щодо обмеження обсягу витрат партій і кандидатів під час виборів, частково не враховано двох ключових європейських стандартів: щодо визначення терміна «статутна діяльність» та напрямів, за якими політичні партії можуть або не можуть використовувати кошти державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності; щодо права отримання державного фінансування всіма політичними партіями, як парламентськими, так і не парламентськими, відповідно до об'єктивних критеріїв.

Аудитом встановлено, що робота з приведення законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів Національним агентством проводиться в межах повноважень.

Так, Законом України від 23 серпня 2023 року № 3337-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного фінансування та контролю за діяльністю політичних партій» передбачено можливість отримання непарламентськими партіями державного фінансування статутної діяльності із зниження відповідного бар'єра до 3 відс. голосів виборців.

5.2. Стан виконання Національним агентством з питань запобігання корупції повноважень щодо здійснення державного контролю за законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їх статутної діяльності

Аудит засвідчив, що покладені на НАЗК статтею 17⁹ Закону 2365 і статтею 11 Закону 1700 повноваження в частині здійснення державного

контролю за законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, здійснювалися Департаментом запобігання політичній корупції²⁶ відповідно до нормативно-правових актів, що діяли на момент проведення аудиту.

Згідно із статтею 17 Закону 2365 подані звіти політичних партій включаються до Реєстру «POLITDATA»²⁷, що формується та ведеться НАЗК. Порядок формування та ведення Єдиного державного реєстру звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру затверджено наказом НАЗК від 19 лютого 2021 року № 102/21 «Про деякі питання подання звітності політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру»²⁸.

Реєстр «POLITDATA» прийнято в постійну (промислову) експлуатацію 11.05.2021 згідно з наказом НАЗК від 07.05.2021 № 252/216. Функціонування Реєстру «POLITDATA» спростило подання щоквартальної фінансової звітності для політичних партій та їхніх місцевих організацій, а також поліпшило доступ для громадян до цієї інформації, зокрема замінило паперову форму фінансової звітності політичних партій на електронну.

Встановлено, що всі п'ять політичних партій, які мають право на отримання державного фінансування статутної діяльності, та їх місцеві організації пройшли процедуру реєстрації в Реєстрі «POLITDATA» через мережу Інтернет у встановленому НАЗК порядку та отримали доступ до електронного кабінету, **але внаслідок карантинних обмежень Звіт політичної партії до Реєстру «POLITDATA» не подано**²⁹.

Відповідно до пункту 5 розділу VI «Заключні положення» Закону 2365 Звіт політичної партії подається не пізніше ніж на сороковий день після закінчення здійснення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантинном, встановленим Кабінетом Міністрів України. Термін дії таких заходів визначено Постановою 1236 до 30.06.2023.

Як наслідок, на час закінчення аудиту політичними партіями, що мають право на отримання державного фінансування статутної діяльності, Звіт політичної партії подано за такі періоди: ПП «СЛУГА НАРОДУ» – за I – IV квартал 2020 року; ПП «ГОЛОС» – за I – II квартал 2020 року; ПП «ВО «БАТЬКІВЩИНА», ПП «ОПЗЖ» та ПП «Європейська Солідарність» – за I квартал 2020 року.

За період, який підлягав аудиту, Звіт політичної партії до НАЗК подано лише ПП «Слуга народу» за III та IV квартал 2020 року в

²⁶ Положення про Департамент запобігання політичній корупції, затверджене наказом НАЗК від 04.08.2021 № 477/21 (зі змінами, внесеними наказом НАЗК від 16.09.2022 № 215/22).

²⁷ Реєстр «POLITDATA» розміщено на головній сторінці сайту НАЗК або за посиланням: politdata.nazk.gov.ua.

²⁸ Наказ зареєстровано в Мін'юсті 15 квітня 2021 року за № 507/35129.

²⁹ На час проведення аудиту Реєстр «POLITDATA» доступний лише для створення проєктів звітів.

паперовому вигляді. НАЗК за результатами аналізу Звіту політичної партії за III квартал 2020 року складено висновок від 08.09.2021 № 764, який затверджено наказом НАЗК від 09.09.2021 № 577/21 та оприлюднено на офіційному вебсайті.

Підпунктом 1 пункту 1 Закону 2115 передбачено: фізичні особи, фізичні особи–підприємці, юридичні особи, крім тих, які наділені бюджетними повноваженнями згідно із законодавством, подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

У результаті політичні партії, в тому числі і парламентські, перестали звітувати НАЗК.

Через повномасштабне вторгнення РФ, НАЗК не здійснювало заходів з перевірки звітів політичних партій, при цьому здійснювало державний контроль.

З метою належного реагування на наявні і потенційні загрози національним інтересам і національній безпеці України, у зв'язку з воєнною агресією РФ проти України працівників Департаменту запобігання політичній корупції НАЗК відповідно до наказу від 27.03.2022 № 119-к/тр залучено до роботи в таких робочих групах:

- з підготовки пропозицій щодо списків окремих категорій осіб – іноземних громадян, які здійснюють управлінські функції стосовно юридичних осіб в юрисдикції Російської Федерації та афільованих з ними інших юридичних осіб;

- з підготовки пропозицій щодо пошуку, арешту та конфіскації активів осіб, причетних до воєнної агресії Російської Федерації проти України;

- з підготовки пропозицій щодо розширення санкційних списків, пошуку активів та вирішення питання стягнення їх на користь України та її громадян.

Крім того, відповідно до затверджених планів роботи НАЗК, починаючи з I півріччя 2023 року і до кінця року здійснювався державний контроль:

- за законним і цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності у 2020–2022 роках та I півріччі 2023 року;

- за додержанням встановлених законом обмежень щодо приватного фінансування парламентських партій у 2020–2022 роках та I півріччі 2023 року.

За результатами державного контролю у I півріччі 2023 року винесено припис, який виконаний партією (щодо ПП «Слуга народу» у зв'язку з порушенням заборони зараховувати на окремий рахунок, відкритий для коштів державного фінансування статутної діяльності політичної партії, інших коштів).

НАЗК також надіслало два висновки про вчинення кримінального правопорушення до Національної поліції України для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального проступку та проведення досудового розслідування відповідно до частини другої статті 159¹

ККУ щодо внескодавців ПП «СЛУГА НАРОДУ» та «ОПЗЖ». Відомості, повідомлені НАЗК, внесені до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частою другою статті 159¹ ККУ.

Згідно із затвердженими Головою НАЗК 29.06.2021 Методичними рекомендаціями щодо організації і проведення підготовчих заходів до перевірки звітів політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру Департаментом запобігання політичній корупції НАЗК у межах державного контролю здійснювався моніторинг ризиків у діяльності політичних партій. Відповідно до визначеного переліку, що складається з 21 ризику, моніторинг проводився щомісяця. Під час цього заходу проаналізовано низку відкритих джерел інформації щодо наявності зазначених ризиків, які згруповано в розрізі політичних партій у 20 службових записках (II півріччя 2021 року – 6; 2022 рік – 8; I півріччя 2023 року – 6 службових записок). Запроваджений ризик-орієнтований підхід до перевірки звітів політичних партій підвищить якість таких перевірок.

НАЗК здійснювало нормативно-правову роботу: розроблялися проекти законодавчих змін, спрямованих на відновлення звітування, виконувалися пункти 15 Плану заходів щодо запобігання зловживанню надмірним впливом особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 листопада 2021 року № 1582-р, пункт 74 Плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2021 року № 883-р³⁰.

НАЗК як розпорядником бюджетних коштів упродовж періоду, що підлягав аудиту, забезпечено розподіл та щоквартальне перерахування політичним партіям коштів за бюджетною програмою 6331020 (накази НАЗК від 15.02.2021 № 66/21, від 20.01.2022 № 31/22 «Про розподіл бюджетних коштів» (зі змінами, внесеними наказом від 22.04.2022 № 132/22); від 01.02.2023 № 24/23 «Деякі питання державного фінансування статутної діяльності політичних партій у 2023 році»).

Відповідно до ухвали Восьмого апеляційного адміністративного суду від 20.05.2022 про забезпечення позову у справі № П/857/8/22 за позовом Мін'юсту до ПП «ОПЗЖ» про заборону діяльності партії (далі – Ухвала Восьмого ААС), державне фінансування статутної діяльності ПП «ОПЗЖ» у II та III кварталі 2022 року не здійснювалось.

Згідно з рішенням Восьмого апеляційного адміністративного суду від 20.06.2022 у справі № П/857/8/22 (далі – Рішення Восьмого ААС) задоволено позов Мін'юсту до ПП «ОПЗЖ» та **заборонено діяльність цієї політичної партії**. Постановою Верховного Суду від 15.09.2022 апеляційну скаргу ПП «ОПЗЖ» залишено без задоволення, Рішення Восьмого ААС – без змін.

³⁰ Втратило чинність у зв'язку з прийняттям розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2022 року № 1041-р «Про затвердження плану заходів на IV квартал 2022 р. з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

НАЗК відповідно до зазначених рішень суду і статті 17⁸ Закону 2365 видано наказ від 22.09.2022 № 219/22 «Про припинення державного фінансування політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» (далі – Наказ НАЗК № 219/22). Таким чином, НАЗК реалізовано функцію припинення державного фінансування статутної діяльності політичної партії.

Ухвалою Верховного Суду у складі Колегії суддів Касаційного адміністративного суду за позовом ПП «ГОЛОС» частково задоволено касаційну скаргу НАЗК: скасовано рішення судів щодо поновлення державного фінансування та призначено повторний розгляд, на час якого заблоковано виплату коштів державного бюджету на рахунки партії до усунення нею причин, що зумовили зупинення державного фінансування статутної діяльності партії. Відповідно до ухвали Окружного адміністративного суду міста Києва від 18.10.2022 про закриття провадження у справі № 640/1437/21, ПП «ГОЛОС» відмовилася від позову, а отже, наказ НАЗК від 23.12.2020 № 592/20 «Про зупинення державного фінансування статутної діяльності політичної партії «ГОЛОС» (далі – Наказ НАЗК № 592/20) юридично не втрачав дії з моменту його видання. У зв'язку з тим, що ПП «ГОЛОС» не усунула причин, які зумовили зупинення державного фінансування її статутної діяльності, **фінансування діяльності партії за I-IV квартал 2022 року та I півріччя 2023 року не здійснювалося.**

Отже, у періоді, що підлягав аудиту, НАЗК реалізувало вимоги Закону 2365 щодо надання державного фінансування статутної діяльності політичних партій, які мали на це право відповідно до законодавства.

5.3. Планування коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Фінансування статутної діяльності політичних партій» (КПКВК 6331020)

У 2021–2023 роках фінансування статутної діяльності політичних партій здійснювалось НАЗК у межах коштів, затверджених у державному бюджеті за бюджетною програмою 6331020.

Метою цієї бюджетної програми є забезпечення державного фінансування статутної діяльності політичних партій, завданням – організація роботи з фінансування статутної діяльності політичних партій; забезпечення контролю та перевірки даних звітів політичних партій; нормативно-правове забезпечення впровадження механізмів державного фінансування статутної діяльності політичних партій.

У 2021–2023 роках за рахунок коштів бюджетної програми 6331020 здійснювалось фінансування статутної діяльності лише п'яти політичних партій.

Потреба в коштах державного бюджету на 2021–2023 роки за КПКВК 6331020 розрахована НАЗК у бюджетних запитах у межах граничних обсягів видатків споживання (на видатки розвитку граничні обсяги не доводилися) за КЕКВ 2610 «Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» за загальним фондом в обсязі 3 135 223,2 тис. грн: 2021 рік – 697 093,5 тис. грн, 2022 рік – 885 572,9 тис. грн, 2023 рік –

1 552 556,8 тис. грн (в т. ч. додаткова потреба у видатках загального фонду, що не забезпечена граничним обсягом, – 593 186,2 тис. гривень).

Аналіз бюджетних запитів на 2021–2023 роки засвідчив: обсяг державного фінансування статутної діяльності 5 політичних партій обраховано відповідно до пункту 2 частини першої статті 17⁵ Закону 2365. Крім того, ПП «Європейська Солідарність» і ПП «ГОЛОС» враховано вимоги пункту 1 частини першої статті 17⁵ Закону 2365 (щодо дотримання передбаченого законодавством гендерного принципу).

Інформацію про напрями використання бюджетних коштів, визначені в бюджетних запитах (форми 2021-2, 2022-2, 2023-2), за бюджетною програмою 6331020 наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

Напрями використання коштів за бюджетною програмою 6331020

тис. грн

Напрямок використання бюджетних коштів	Підстава	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Разом
Державне фінансування статутної діяльності ПП «Слуга народу»	п. 2 ч. 1 ст. 17 ⁵ Закону 2365	345 626,0	439 075,9	475 665,5	1 260 367,4
Державне фінансування статутної діяльності ПП «Опозиційна платформа – За життя»	п. 2 ч. 1 ст. 17 ⁵ Закону 2365	104 584,9	132 862,5	-	237 447,4
Державне фінансування статутної діяльності ПП «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	п. 2 ч. 1 ст. 17 ⁵ Закону 2365	65 561,6	83 288,1	90 228,8	239 078,5
Державне фінансування статутної діяльності ПП «Європейська Солідарність»	пп. 1 і 2 ч. 1 ст. 17 ⁵ Закону 2365	99 788,9 (34 854,6 + 64 934,3)	126 769,8 (44 278,65 + 82 491,15)	137 333,9 (47 968,53 + 89 365,37)	363 892,6 (127 101,78 + 236 790,82)
Державне фінансування статутної діяльності ПП «ГОЛОС»	пп. 1 і 2 ч. 1 ст. 17 ⁵ Закону 2365	81 532,1 (34 854,6 + 46 677,5)	103 576,6 (44 278,65 + 59 297,95)	112 208,0 (47 968,53 + 64 239,47)	297 316,7 (127 101,78 + 170 214,92)
Підлягає поверненню до Державного бюджету України	-	-	-	70 136,7	70 136,7
Всього		697 093,5	885 572,9	885 572,9	2 468 239,3

Дані таблиці 5 свідчать: щорічний обсяг державного фінансування статутної діяльності політичних партій за бюджетною програмою 6331020 визначено, зважаючи на норми статті 17² Закону 2365.

Встановлено, що у бюджетних запитах (форми 2021-2, 2022-2, 2023-2) за бюджетною програмою 6331020 НАЗК некоректно вказано два завдання («Забезпечення контролю та перевірки даних звітів політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» та «Нормативно-правове забезпечення впровадження механізмів державного фінансування статутної діяльності політичних партій»), які не відповідали меті бюджетної програми.

Ці завдання виконуються НАЗК у межах коштів, передбачених на виконання бюджетної програми 6331010, та фінансуються за напрямом «Забезпечення виконання функцій і завдань, покладених на Національне агентство з питань запобігання корупції».

Згідно з пунктом 7 бюджетних запитів за бюджетною програмою 6331020 (форми 2021-2, 2022-2, 2023-2) на 2021 рік визначено 14 результативних показників затрат, продукту та якості, на 2022 рік – 14, на 2023 рік –

12 показників. Дев'ять результативних показників затрат визначено на підставі даних протоколу Центральної виборчої комісії «Про результати виборів народних депутатів України у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі 21 липня 2019 року». Встановлено, що за бюджетною програмою 6331020 **результативні показники неповною мірою характеризують процес виконання програми, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, забезпечення формування та реалізацію якої покладено на НАЗК, а саме подолання політичної корупції, створення прозорих засад фінансування політичних партій.**

Так, визначені в бюджетних запитах результативні показники затрат є сталими на тривалий період показниками, які визначають обсяги та структуру ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми, і не залежать від ефективності та результативності використання політичними партіями коштів державного фінансування у попередні періоди та абсолютно не змінилися протягом п'яти років.

Слід зазначити, що згідно з пунктом 8² частини першої статті 11 Закону 1700 НАЗК щороку затверджує розподіл коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій на відповідний бюджетний період. Ця інформація дублюється в напрямках використання коштів. Оскільки політичні партії, які мають право на фінансування статутної діяльності згідно із Законом 1700 і здійснюють заходи, визначені програмами власної діяльності та статутами, не є учасниками бюджетного процесу, а також не включені до мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів у системі головного розпорядника, НАЗК не уповноважено визначати політичним партіям завдання щодо виконання результативних показників у паспорті бюджетної програми.

Отже, НАЗК як головним розпорядником бюджетних коштів у бюджетних запитах (форми 2021-2, 2022-2, 2023-2) за бюджетною програмою 6331020 некоректно зазначено два з трьох завдань, які не відповідали меті бюджетної програми. Крім того, визначені результативні показники неповною мірою характеризують процес виконання програми, ступінь досягнення цілей державної політики у сфері подолання політичної корупції, формування та реалізацію якої покладено на НАЗК.

Законами України «Про Державний бюджет України» на 2021–2023 роки НАЗК як головному розпоряднику бюджетних коштів затверджено бюджетні призначення за бюджетною програмою 6331020 за загальним фондом в обсязі 2 468 239,3 тис. грн, з них на 2021 рік Законом № 1082 – 697 093,5 тис. грн, або 100 відс. визначеної потреби; на 2022 рік Законом № 1928 – 885 572,9 тис. грн, або 100 відс. визначеної потреби; на 2023 рік Законом № 2710 – 885 572,9 тис. грн (на рівні бюджетних призначень 2022 року), або 92,3 відс. визначеної потреби (959 370,6 тис. гривень).

Розподіл виділених із державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій у 2021–2023 роках коштів між політичними партіями, на підтримку виборчих списків яких під час останніх позачергових

виборів народних депутатів України у 2019 році в єдиному загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі подано не менше п'яти відсотків дійсних голосів виборців, проведено НАЗК згідно з наказами³¹ в межах затверджених законами про державний бюджет на 2021–2023 роки бюджетних призначень. Відповідно до Постанови 401 видатки за бюджетною програмою 6331020 на 2022 рік скорочено на 10 відс. (88 557,3 тис. гривень).

Як засвідчив аудит, 90 відс. загального затвердженого обсягу фінансування (зі змінами), що становить 2 134 334,1 тис. грн, розподілено між п'ятьма політичними партіями пропорційно кількості голосів, а 10 відс. – порівну між ПП «Європейська Солідарність» і ПП «ГОЛОС» за дотримання гендерної політики (245 347,9 тис. гривень).

Оскільки державне фінансування статутної діяльності ПП «ГОЛОС» здійснювалось лише у II півріччі 2021 року, а ПП «ОПЗЖ» – у I кварталі 2022 року, **НАЗК за період, який підлягав аудиту (липень 2021 року – червень 2023 року), спрямовано п'яти політичним партіям на державне фінансування їх статутної діяльності 1 317 596,9 тис. грн:** ПП «СЛУГА НАРОДУ» – 805 814,1 тис. грн, ПП «ГОЛОС» – 40 766,0 тис. грн, ПП «ВО «БАТЬКІВЩИНА» – 152 854,5 тис. грн, ПП «ОПЗЖ» – 85 508,1 тис. грн, ПП «Європейська Солідарність» – 232 654,2 тис. гривень.

5.3.1. Затвердження та виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій»

Паспорт бюджетної програми 6331020 на 2021–2023 роки затверджено³² за загальним фондом на 2021 рік у сумі 697 093,5 тис. грн, на 2022 рік – 885 572,9 тис. грн, на 2023 рік – 885 572,9 тис. грн, напрям використання бюджетних коштів – державне фінансування статутної діяльності політичних партій «СЛУГА НАРОДУ», «ОПЗЖ», «ВО «БАТЬКІВЩИНА», «Європейська Солідарність» та «ГОЛОС».

Незважаючи на те, що відповідно до Постанови 401 видатки за бюджетною програмою 6331020 на 2022 рік скорочені на 10 відс. – до 88 557,3 тис. грн, **НАЗК зміни до паспорта бюджетної програми 6331020 на 2022 рік не вносило, проект паспорта на погодження до Мінфіну відповідно до пункту 10 розділу I Правил 1098 не подавало.** Зміни до паспорта бюджетної програми не вносилися через ненадання упродовж березня – грудня 2022 року Мінфіном інформації про внесення змін до розпису державного бюджету та Державною казначейською службою України – довідок про зміни до річного та помісячного розпису державного бюджету.

³¹ Накази НАЗК від 15.02.2021 № 66/21; від 20.01.2022 № 31/22 «Про розподіл бюджетних коштів» (зі змінами, внесеними наказом від 22.04.2022 № 132/22); від 01.02.2023 № 24/23 «Деякі питання державного фінансування статутної діяльності політичних партій у 2023 році».

³² Паспорт бюджетної програми 6331020 на 2021 рік затверджено наказом НАЗК від 28.01.2021 № 22/21; на 2022 рік – наказом від 28.01.2022 № 56/22; на 2023 рік – наказом від 31.01.2023 № 20/23.

При цьому згідно з наказом НАЗК від 22.04.2022 № 132/22 «Про внесення змін до наказу НАЗК від 20.01.2022 № 31/22 «Про розподіл бюджетних коштів» обсяг державного фінансування політичних партій зменшено до 797 015,6 тис. гривень.

Як встановлено аудитом, **копію довідки Мінфіну про зміни до річного та помісячного розпису бюджету на 2022 рік за бюджетною програмою 6331020 від 07.04.2022 № 1248** (zareєстрована Державною казначейською службою України 12.04.2022 за № 2058162) про зменшення витрат загального фонду на 88 557,3 тис. грн **доведено до НАЗК листом Державної казначейської служби України від 22.02.2023 № 8-06-06/3247**, що є недотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану»³³.

Абзацом другим пункту 2 розділу I Правил 1098 визначено: паспорт бюджетної програми формується з використанням інформації, наведеної у бюджетному запиті головного розпорядника; плані діяльності головного розпорядника на середньостроковий період; з урахуванням бюджетних призначень, установлених законом про Державний бюджет України, та порядків використання бюджетних коштів.

Встановлено, що у паспортах бюджетної програми 6331020 на 2021–2023 роки НАЗК некоректно вказано два завдання («Забезпечення контролю та перевірки даних звітів політичних партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру» та «Нормативно-правове забезпечення впровадження механізмів державного фінансування статутної діяльності політичних партій»), які не відповідали меті бюджетної програми.

Згідно зі Звітом про виконання паспорта бюджетної програми на 2021 рік касові видатки за загальним фондом за бюджетною програмою 6331020 становили 676 710,5 тис. грн, або 97,1 відс. затверджених у паспорті (відхилення у сумі 20 383,0 тис. грн виникло у зв'язку із зупиненням державного фінансування ПП «ГОЛОС» у II кварталі 2021 року). У розрізі інших напрямів використання бюджетних коштів касові видатки відповідали видаткам, затвердженим паспортом. Усі 14 результативних показників виконано в повному обсязі.

Відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми на 2022 рік касові видатки за загальним фондом за бюджетною програмою 6331020 становили 617 436,0 тис. грн, або 69,7 відс. затверджених у паспорті (відхилення в сумі 268 136,9 тис. грн виникло у зв'язку із скороченням на 10 відс. (88 557,3 тис. грн) обсягу фінансування політичних партій відповідно до Постанови 401; припиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ОПЗЖ» – 86 360,7 тис. грн (Ухвала Восьмого ААС; Наказ НАЗК № 219/22); зупиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ГОЛОС» – 93 218,9 тис. грн (Наказ НАЗК № 592/20)).

³³ Постанова втратила чинність у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 06 січня 2023 року № 14 «Деякі питання виконання Державного бюджету України у 2023 році в умовах воєнного стану».

Згідно зі Звітом про виконання паспорта бюджетної програми на 2022 рік із 14 результативних показників 10 виконано в повному обсязі. Не виконано двох результативних показників продукту³⁴ та двох показників якості³⁵.

Отже, у звітах про виконання паспорта бюджетної програми 6331020 на 2021 і 2022 рік міститься інформація про виконання 9 результативних показників затрат, які фактично є даними протоколу Центральної виборчої комісії «Про результати виборів народних депутатів України у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі 21 липня 2019 року». У результаті планові та фактичні показники затрат у звітах є аналогічними і такими, що не характеризують процесу реалізації програми, ступеня досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та реалізацію якої покладено на НАЗК, а саме подолання політичної корупції. Це стало наслідком того, що вибір можливих результативних показників бюджетної програми 6331020 обмежений даними протоколу Центральної виборчої комісії та нормами Закону 2365.

5.4. Використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Фінансування статутної діяльності політичних партій» (КПКВК 6331020)

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 (форма № 2 д) за 2021 рік, при затверджених кошторисом видатках на рік у сумі 697 093,5 тис. грн (у т. ч. на II півріччя 2021 року – 348 546,7 тис. грн) касові видатки за КЕКВ 2610 становили 676 710,5 тис. грн, або 97,1 відс. затверджених (у т. ч. у II півріччі 2021 року – 348 546,8 тис. гривень).

Відхилення касових видатків від затверджених у сумі 20 383,0 тис. грн виникло у зв'язку із зупиненням державного фінансування ПП «ГОЛОС» у II кварталі 2021 року, кошти повернено до державного бюджету.

Згідно із звітом про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 (форма № 2 д) за 2022 рік, при затверджених кошторисом видатках на рік у сумі 797 015,6 тис. грн касові видатки за КЕКВ 2610 становили 617 436,0 тис. грн, або 79,7 відс. затверджених.

Відхилення касових видатків від затверджених у сумі 268 136,9 тис. грн виникло у зв'язку із скороченням на 88 557,3 тис. грн обсягів фінансування

³⁴ Показник «Кількість політичних партій, які отримують державне фінансування своєї статутної діяльності (5) зменшився на 2 од. у зв'язку із зупиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ГОЛОС» та припиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ОПЗЖ». Показник «Розроблення та затвердження 2-х нормативно-правових актів з питань контролю за діяльністю політичних партій» розроблено в межах повноважень НАЗК, але не затверджено.

³⁵ За 2022 рік політичні партії, які одержують державне фінансування статутної діяльності, Звіт політичної партії до НАЗК не подавали. До НАЗК надійшов (08.07.2022) один звіт від ПП «СЛУГА НАРОДУ» за IV квартал 2020 року. Оскільки відповідно до підпункту 4 пункту 1 Закону № 2115 НАЗК не має повноважень щодо здійснення перевірок звітів політичних партій, звіт не оприлюднено, перевірка звіту не проводилася, висновок за результатами його аналізу не складався.

політичних партій; припиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ОПЗЖ» – 86 360,6 тис. грн; зупиненням державного фінансування статутної діяльності ПП «ГОЛОС» – 93 218,9 тис. гривень. Кошти в сумі 179 579,6 тис. грн повернено до державного бюджету.

Відповідно до звіту про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 (форма № 2 д) касові видатки за КЕКВ 2610 за I півріччя 2023 року, при затверджених кошторисом видатках на рік у сумі 885 572,9 тис. грн, у т. ч. січень-червень – 421 858,9 тис. грн, становили 351 614,1 тис. грн, або 83,3 відс. плану I півріччя та 39,7 відс. плану на рік.

Отже, згідно зі звітами про надходження та використання коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 (форма № 2д) за II півріччя 2021 року, 2022 рік і I півріччя 2023 року НАЗК спрямовано п'ятьом політичним партіям на державне фінансування їх статутної діяльності 1 317 596,9 тис. гривень.

Дані щодо використання НАЗК коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020 за II півріччя 2021 року, 2022 рік і I півріччя 2023 року в розрізі політичних партій наведено в таблиці 6.

Таблиця 6

**Використання НАЗК коштів загального фонду державного бюджету за
бюджетною програмою 6331020**

грн

Назва партії	II півріччя 2021 року	2022 рік	I півріччя 2023 року	Всього
ПП "СЛУГА НАРОДУ"	172 813 000,0	395 168 310,0	237 832 750,0	805 814 060,0
ПП "ОПЗЖ"	52 292 450,0	33 215 625,0	0,0	85 508 075,0
ПП "Європейська Солідарність"	49 894 450,0	114 092 815,0	68 666 950,0	232 654 215,0
ПП "ВО "БАТЬКІВЩИНА"	32 780 800,0	74 959 290,0	45 114 400,0	152 854 490,0
ПП «ГОЛОС»	40 766 050,0	0,0	0,0	40 766 050,0
Всього	348 546 750,0	617 436 040,0	351 614 100,0	1 317 596 890,0

Рахунковою палатою проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених НАЗК на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності ПП «Європейська Солідарність», ПП «ВО «БАТЬКІВЩИНА», ПП «ГОЛОС», ПП «СЛУГА НАРОДУ», за результатами якого складено відповідні акти.

З метою проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо законного та цільового використання коштів, виділених з II півріччя 2021 року по січень 2022 року з державного бюджету на фінансування статутної діяльності ПП «ОПЗЖ», працівниками Рахункової палати 29.08.2023 здійснено виїзд за адресою реєстрації комісії з припинення (ліквідаційної комісії) ПП «ОПЗЖ» (м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 23Б). Встановлено, що комісія з припинення (ліквідаційна комісія) ПП «ОПЗЖ» діяльність за цією адресою не провадить.

Крім того, Рахунковою палатою надіслано лист³⁶ співголові ПП «ОПЗЖ», голові комісії з припинення (ліквідаційної комісії) ПП «ОПЗЖ» Юрію Бойку про забезпечення умов для проведення аудиту з проханням надати інформацію про фактичне місцезнаходження зазначеної комісії, а також фінансову і бухгалтерську документацію партії, **відповідь на який не отримано**. Вказане **унеможливило проведення контрольного заходу** щодо законного і цільового використання ПП «ОПЗЖ» коштів державного бюджету, виділених на фінансування її статутної діяльності.

Про створення перешкод у роботі Рахункової палати повідомлено³⁷ Національну поліцію України для вжиття заходів реагування відповідно до компетенції.

Департаментом запобігання політичній корупції НАЗК надано інформацію щодо витрат ПП «ОПЗЖ» коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності за період 2021–2022 роки. Так, за попередньою інформацією, витрати ПП «ОПЗЖ» у 2022 році становили 31 833,3 тис. грн, з них на оплату праці з нарахуваннями – 12 952,1 тис. грн; на оренду приміщення та комунальні платежі – 3 221,2 тис. грн; перераховано місцевим організаціям політичної партії – 12 413,5 тис. грн; інші витрати статутної діяльності – 3 246,5 тис. грн (у т. ч. найбільші за обсягом: поточний ремонт орендованого приміщення – 358,7 тис. грн; аудиторські послуги – 736,0 тис. грн; меблі та господарські товари, канцтовари – 1 572,0 тис. грн; оргтехніка (комп'ютери, планшети, принтер, шредери тощо) – 277,6 тис. гривень). Витрати ПП «ОПЗЖ» у 2021 році становили 109 730,5 тис. грн, з них на оплату праці з нарахуваннями – 22 452,9 тис. грн; на оренду приміщення та комунальні платежі – 12 157,4 тис. грн; перераховано місцевим організаціям політичної партії – 46 280,8 тис. грн; інші витрати статутної діяльності – 28 839,4 тис. грн (у т. ч. найбільші за обсягом: поточний ремонт орендованого приміщення – 343,0 тис. грн; аудиторські послуги – 380,0 тис. грн; меблі та господарські товари, канцтовари – 6 261,8 тис. грн; оргтехніка (комп'ютери, планшети, принтер, шредери тощо) – 5 306,7 тис. гривень).

Згідно з матеріалами попереднього аудиту, проведеного Рахунковою палатою у ПП «ОПЗЖ» за період 2020 рік – 6 місяців 2021 року, витрати ПП «ОПЗЖ» за рахунок коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності, за 6 місяців 2021 року становили 45 756,4 тис. грн, з них витрати на утримання Секретаріату, забезпечення роботи Стратегічної ради та Виконавчого комітету партії – 38 689,7 тис. грн³⁸; витрати на утримання місцевих організацій партії – 7 066,7 тис. гривень.

³⁶ Лист від 05.09.2023 № 08-2027.

³⁷ Лист від 24.10.2023 № 08-2515.

³⁸ Утому числі витрати на пропагандистську діяльність – 11 229,1 тис. грн; оплату праці з нарахуваннями – 11 043,5 тис. грн; оренду приміщення та комунальні платежі – 5 765,0 тис. грн; оплату соціологічних досліджень – 1 000,7 тис. грн; оплату послуг зв'язку та придбання основних засобів та малоцінних нематеріальних активів – 8 791,1 тис. грн; канцелярські вироби та інші видатки по офісу – 150,5 тис. грн; оплату юридичних та нотаріальних послуг – 15,2 тис. грн; оплату інших послуг – 694,6 тис. гривень.

Отже, витрати ПП «ОПЗЖ» у II півріччі 2021 року становили 63 974,1 тис. грн (109 730,5 тис. грн – 45 756,4 тис. гривень).

Таким чином, за період, який підлягав аудиту, витрати ПП «ОПЗЖ» за рахунок коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності, становили 95 807,4 тис. грн, з них у II півріччі 2021 року – 63 974,1 тис. грн, у 2022 році – 31 833,3 тис. гривень.

Дані щодо використання політичними партіями коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 6331020, виділених НАЗК на фінансування їх статутної діяльності, в розрізі напрямів у II півріччі 2021 року, 2022 році та I півріччі 2023 року наведено в таблиці 7.

Таблиця 7

Використання політичними партіями коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою 6331020

(складено за результатами проведення контрольних заходів у політичних партіях)

тис. грн

№ з/п	Найменування витрат	ПП «Європейська Солідарність»	ПП «ГОЛОС»	ПП «ОПЗЖ»	ПП «ВО «БАТЬКІВЩИНА»	ПП «СЛУГА НАРОДУ»	Всього
1	Пропагандистська діяльність (інформаційна, рекламна, видавнича, поліграфічна та друк газет)	32 908,9	12 673,1	-	18 133,3	58 844,3	122 559,6
2	Оплата праці з нарахуваннями	27 869,3	6 312,8	24 361,5	40 433,4	86 250,0	185 227,0
3	Оренда приміщення, витрати на охорону, капітальний ремонт (будинку, офісу) та комунальні послуги	2 339,7	4 031,1	10 113,6	27 442,4	34 519,1	78 445,9
4	Оренда обладнання, техніки	1 329,4	-	-	-	3 417,9	4 747,3
5	Оренда та ремонт автотранспорту	-	-	121,5	7 041,9	-	7 163,4
6	Оплата послуг аудиту	1 860,0	384,0	736,0	-	-	2 980,0
7	Придбання майна, нематеріальних активів та капітальні вкладення	-	-	2 096,4	-	16 967,6	19 064,0
8	Придбання канцелярських виробів та інші видатки по офісу	817,1	117,2	250,7	380,1	-	1 565,1
9	Оплата відряджень (у т.ч. закордон)	293,2	-	-	806,7	31,4	1 131,3
10	Організація та проведення зборів/заходів/круглих столів	--	919,8	-	17 766,1	17 259,9	35 945,8
11	Оплата інформаційних, бухгалтерських, консультаційних послуг	4 081,4	3 330,9	-	-	7445,5	14 857,8
12	Інші послуги статутної діяльності	14 012,3	11 377,6	6 500,1	48 923,1	58 557,9	139 371,0
13	Поворотна фінансова допомога	81 901,9	-	-	-	-	81 901,9
14	Допомога Збройним Силам України	-	-	-	-	130 000,0	130 000,0
15	Перераховано територіальним та місцевим організаціям	82 140,5	1 715,1	5 1627,6	-	283 614,7	419 097,9
	Всього використано коштів	249 553,7	40 861,6	95 807,7	160 927,0	696 908,3	1 244 058,3

Дані таблиці 7 свідчать, що найбільшу питому вагу у здійснених політичними партіями видатках на статутну діяльність за період II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року становлять витрати на утримання територіальних та місцевих організацій – 33,7 відс. (419 097,9 тис. грн); оплату праці з нарахуваннями – 14,9 відс. (185 227,0 тис. грн); допомогу Збройним Силам України – 10,4 відс. (130 000,0 тис. грн); пропагандистську діяльність (інформаційна, рекламна, видавнича, поліграфічна та друк газет) – 9,8 відс. (122 559,6 тис. грн) загального обсягу видатків.

У структурі цих політичних партій, що отримували кошти державного бюджету на фінансування статутної діяльності, створено територіальні та місцеві організації партії, які мають статус юридичної особи. При цьому лише у партіях «СЛУГА НАРОДУ», «Європейська Солідарність», «ГОЛОС» та «ОПЗЖ» територіальні та місцеві організації отримували кошти державного бюджету з окремого рахунку політичної партії у національній валюті України на фінансування їх статутної діяльності. Встановлено, що кошти в сумі 419 097,9 тис. грн, спрямовані на утримання територіальних і місцевих організацій, використано, зокрема, на заробітну плату з нарахуваннями; оренду нежитлових приміщень та комунальні послуги; пропагандистську діяльність та інші витрати.

Аудитом використання коштів державного бюджету політичними партіями встановлено:

ПП «Європейська солідарність» у період, що підлягав аудиту, використовувала кошти державного бюджету, виділені на фінансування її статутної діяльності, для надання **поворотної фінансової допомоги**.

Між ПП «Європейська солідарність» і ГО «Солідарна справа громад» (код ЄДРПОУ 429992954) укладено договір **на надання поворотної фінансової допомоги** від 01.07.2022 № б/н, згідно з яким політична партія перерахувала **51 360,1 тис. грн (з окремого рахунку партії – 39 382,2 тис. грн (13.07.2022), з поточних рахунків партії – 11 977,8 тис. грн (13.07.2022))** з терміном використання не більш як 365 календарних днів (пункти 2.1 і 2.7 договору). Додатковою угодою від 07.04.2023 № 1 до договору від 01.07.2022 термін повернення продовжено до 01.07.2024.

Водночас договором про надання поворотної фінансової допомоги не визначено джерела її надання (окремий рахунок чи поточний рахунок партії).

Цільовим призначенням поворотної фінансової допомоги є здійснення заходів із забезпечення оборони України від збройної агресії РФ та забезпечення безпеки населення (пункт 1.3 договору). Повернення коштів проводиться шляхом їх перерахування на **поточний рахунок** ПП «Європейська Солідарність» (пункт 3.4 договору).

Згідно з пунктом 2.6 договору «поворотна фінансова допомога вважається наданою Позикодавцем Позичальнику з моменту перерахування коштів на розрахунковий рахунок, що підтверджується випискою банку». **«Повернення грошових коштів проводиться шляхом перерахування грошових коштів**

на поточний рахунок Позикодавця (пункт 3.4). Поворотна фінансова допомога вважається повернутою з моменту остаточного перерахування коштів, що позичалися, на поточний рахунок Позикодавця, що підтверджується випискою банку (пункт 3.5)».

Пунктом 1.2 договору визначено: поворотна фінансова допомога – це сума коштів, що надійшла платникові податків у користування за договором, який **не передбачає нарахування процентів** або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є **обов’язковою до повернення**.

Аналізом даних оборотно-сальдової відомості ПП «Європейська солідарність» за субрахунками 3771 «Розрахунки з іншими дебіторами» щодо контрагента ГО «Солідарна справа громад» за 2022 рік та за січень-червень 2023 року встановлено, що видатки ПП «Європейська Солідарність» за договором від 01.07.2022 становили загалом 51 360,1 тис. грн, з них з окремого рахунку партії – 39 382,2 тис. грн (13.07.2022), з поточних рахунків партії – 11 977,8 тис. грн (13.07.2022).

Виявлено, що в межах виконання умов договору від 01.07.2022 № б/н ГО «Солідарна справа громад» розпочало з 28.07.2022 повернення фінансової допомоги, отриманої від ПП «Європейська солідарність». З 28.07.2022 по 12.06.2023 ГО «Солідарна справа громад» повернено ПП «Європейська солідарність» на поточний рахунок партії, відкритий у ПАТ «МІБ», загалом 11 486,2 тис. гривень.

Дебіторська заборгованість ГО «Солідарна справа громад» за цим договором станом на 01.07.2023 – 39 873,90 тис. гривень.

За аналогічними договорами на надання поворотної фінансової допомоги від 19.01.2023 № б/н і від 22.02.2023 № б/н ПП «Європейська Солідарність» перераховано ГО «Солідарна справа громад» з **окремого рахунку партії** 24 233,6 і 18 245,1 тис. грн відповідно. Згідно з умовами договорів, грошові кошти у вигляді поворотної фінансової допомоги надано з терміном використання не більш як 365 календарних днів (пункт 2.7). Станом на 01.07.2023 кошти за цими договорами ГО «Солідарна справа громад» на рахунки ПП «Європейська Солідарність» не повертались.

За наданою ПП «Європейська солідарність» листом від 18.12.2023 інформацією, партією та ГО «Солідарна справа громад» внесено зміни до договорів про надання поворотної фінансової допомоги, зокрема:

додатковою угодою від 11.09.2023 до договору 01.07.2022 № б/н із загальної суми наданої поворотної фінансової допомоги в сумі 51 360,0 тис. грн фінансову допомогу в сумі 39 873,8 тис. грн визначено безповоротною;

додатковою угодою від 08.09.2023 до договору 19.01.2023 № б/н із загальної суми наданої поворотної фінансової допомоги в сумі 24 233,6 тис. грн фінансову допомогу в сумі 10 558,7 тис. грн визначено безповоротною;

додатковою угодою від 08.09.2023 до договору 22.02.2023 № 6/н із загальної суми наданої поворотної фінансової допомоги в сумі 18 245,1 тис. грн фінансову допомогу в сумі 3 573,6 тис. грн визначено безповоротною.

Необхідно зазначити, що є **неузгодженість** між нормами статті 17⁶ Закону 2365 і Закону 996. Так, у статті 17⁶ Закону 2365 вказано, що політична партія має право використати кошти, отримані на фінансування її статутної діяльності, протягом одного календарного року з дня першого перерахування таких коштів на рахунок політичної партії, при цьому Законом 996 визначено поняття «витрати», а не «використання».

Крім того, згідно з пунктом 6 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (затверджено наказом Міністерства фінансів від 31 грудня 1999 року № 318 і зареєстровано в Міністерстві юстиції 19 січня 2000 року за № 27/4248) надання поворотної фінансової допомоги не є витратами позикодавця, оскільки витратами звітного періоду визнають або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Через повернення коштів фінансової допомоги, наданої за рахунок коштів державного фінансування, у сумі 11 486,24 тис. грн саме на поточний рахунок ПП «Європейська Солідарність» в АТ «МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК», унеможливлено державний контроль Рахункової палати за законним і цільовим використанням політичною партією цих коштів, виділених з державного бюджету на фінансування її статутної діяльності.

Щодо заборони діяльності ПП «ОПЗЖ»

Рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо призупинення діяльності окремих політичних партій», введеним у дію Указом Президента України від 19 березня 2022 року № 153/2022 (далі – Рішення РНБО), призупинено на період дії воєнного стану будь-яку діяльність в Україні низки політичних партій, зокрема ПП «ОПЗЖ».

Рішення РНБО прийняте під час збройної агресії РФ, зважаючи на антиукраїнську політичну та організаційну діяльність, пропаганду війни, публічні заяви та заклики до зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, реальні загрози порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, а також дії, спрямовані на незаконне захоплення державної влади, демонстрацію проявів колабораціонізму, насильства, на програмні та статутні цілі, що містять антиукраїнську позицію, поширення відомостей про виправдовування, визнання правомірною, заперечення широкомасштабного вторгнення РФ на територію України окремими політичними партіями.

Міністерству Рішенням РНБО доручено вжити в установленому порядку вичерпних заходів щодо заборони діяльності політичних партій, зазначених у пункті 1 цього Рішення, зокрема ПП «ОПЗЖ», оскільки відповідно до

статті 289³ Кодексу адміністративного судочинства України Мін'юст є належним позивачем про заборону політичної партії.

На виконання Рішення РНБО Мін'юстом подано позов до ПП «ОПЗЖ» про заборону діяльності політичної партії.

Рішенням Восьмого ААС від 20.06.2022, що залишено без змін постановою Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 15.09.2022 у справі № П/857/8/22, адміністративний позов Мін'юсту про заборону діяльності ПП «ОПЗЖ» задоволено.

Згідно з Рішенням Восьмого ААС діяльність ПП «ОПЗЖ» заборонено, майно, кошти та інші активи ПП «ОПЗЖ», її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень мають бути передані у власність держави. Рішення Восьмого ААС від 20.06.2022 у справі № П/857/8/22 набрало законної сили 15.09.2022.

Механізм виконання рішення суду про заборону політичної партії в частині переходу у власність держави майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень визначається Порядком переходу у власність держави майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 896 (далі – Порядок 896).

Наказом Мін'юсту від 26 грудня 2022 року № 5817/5 затверджено Перелік майна, коштів та інших активів забороненої судом політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» (ідентифікаційний код юридичної особи 21709375), її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень, що передаються у власність держави (далі – Перелік майна ПП «ОПЗЖ»).

Відповідно до Переліку майна ПП «ОПЗЖ» на окремому рахунку цієї партії в АТ «КРИСТАЛБАНК» було 17 308,7 тис. грн, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичної партії. Станом на дату закінчення аудиту із вказаної суми 16 800,6 тис. грн перераховано до державного бюджету, щодо решти коштів (508,1 тис. грн) Мін'юстом проводилася позовна робота з їх стягнення.

Встановлено, що Мін'юстом забезпечено подання до АТ «КРИСТАЛБАНК» платіжних інструкцій щодо перерахування до державного бюджету всіх залишків коштів на рахунках ПП «ОПЗЖ», у т. ч. коштів державного фінансування. Однак АТ «КРИСТАЛБАНК» кошти до державного бюджету перераховано не в повному обсязі: із 17 308,7 тис. грн державного фінансування перераховано 16 800,6 тис. гривень.

Станом на дату закінчення аудиту Мін'юстом проводилася позовна робота щодо стягнення до державного бюджету з АТ «КРИСТАЛБАНК» **508,1 тис. гривень.**

У рішенні Господарського суду м. Києва від 26.07.2023 у справі № 910/6622/23 зазначається, що внаслідок виконання АТ «Кристалбанк» незаконної операції зі списання грошових коштів з рахунку ПП «ОПЗЖ» (за наявності судової заборони на вчинення таких дій) **державі завдано шкоду**: державним бюджетом недоотримано **508,1 тис грн**, які мали бути стягнені згідно із судовим рішенням.

При цьому до Переліку майна ПП «ОПЗЖ» не включено майно та інші активи партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень.

Водночас, за інформацією Департаменту запобігання політичній корупції НАЗК, яким здійснюється державний контроль щодо парламентських політичних партій, зокрема щодо законного та цільового використання партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, витрати ПП «ОПЗЖ» у 2021 році, в т. ч. на придбання майна, оргтехніки (комп'ютери, планшети, принтер, шредери тощо), меблів, господарських товарів, канцтоварів, становили 11 568,5 тис. грн; у 2022 році – 1 849,6 тис. гривень.

Факти придбання ПП «ОПЗЖ» майна за рахунок коштів державного бюджету, виділених на статутну діяльність, встановлено також попереднім аудитом, проведеним Рахунковою палатою у ПП «ОПЗЖ» за період 2020 рік – 6 місяців 2021 року. Так, за шість місяців 2021 року партією придбано основних засобів (персональні комп'ютери, монітори, ксерокси, шредери, лазерні пристрої, принтер для друку пластикових карток, меблі та інше) на загальну суму 8 610,7 тис. грн, які оприбутковано за даними бухгалтерського обліку на рахунку 10 у повному обсязі.

6. СТАН ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Згідно із статтею 17¹ Закону 1700 та з метою підвищення ефективності діяльності, в апараті НАЗК створено Управління внутрішнього контролю³⁹, у складі якого передбачено два відділи⁴⁰: відділ внутрішнього контролю та відділ з питань запобігання корупції (9 шт. одиниць).

З огляду на те, що Національне агентство – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, виконання повноважень щодо здійснення внутрішнього контролю обумовлене вимогами частини третьої статті 17¹ Закону 1700.

Відповідно до пункту 10 постанови Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету

³⁹ Положення про Управління внутрішнього контролю затверджено наказом НАЗК від 12.03.2020 № 95/20.

⁴⁰ Положення про відділ внутрішнього контролю та Положення про відділ з питань запобігання корупції Управління внутрішнього контролю затверджено наказом НАЗК від 03.04.2020 № 131/20.

Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001» (далі – Постанова 1062) листами НАЗК від 28.01.2022 № 130-25/4493-22 і від 01.02.2023 № 131-01/2053-23 Мінфіну надіслано Звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за 2021 рік і Звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю за 2022 рік, у яких вказано заходи, здійснені Управлінням внутрішнього контролю упродовж 2021–2022 років, у розрізі елементів внутрішнього контролю.

Національним агентством з урахуванням положень Закону 1700, статті 26 БКУ, Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених Постановою 1062, інших нормативно-правових актів розроблено та наказом від 12 жовтня 2020 року № 455 затверджено Інструкцію з організації та здійснення внутрішнього контролю в Національному агентстві з питань запобігання корупції (далі – Інструкція).

Протягом звітного періоду відповідно до розділу IV Антикорупційної програми Національного агентства з питань запобігання корупції на 2021–2022 роки⁴¹ (далі – Антикорупційна програма) проведено моніторинг та оцінку виконання Антикорупційної програми. Відповідні звіти затверджено Головою НАЗК та оприлюднено на офіційному вебсайті установи.

З метою підготовки Антикорупційної програми Національного агентства з питань запобігання корупції на 2023–2025 роки згідно з наказом НАЗК від 23 серпня 2022 року № 195/22 розпочато оцінку корупційних ризиків у діяльності Національного агентства.

Антикорупційну програму Національного агентства з питань запобігання корупції на 2023–2025 роки (Програму доброчесності) затверджено наказом НАЗК від 08 серпня 2023 року № 173/23.

Наказом НАЗК від 29 вересня 2022 року № 223/22 (із змінами) затверджено склад Робочої групи з оцінки корупційних ризиків в Національному агентстві з питань запобігання корупції та положення щодо її діяльності.

Встановлено, що 17.01.2023 затверджено Узагальнений перелік ідентифікованих ризиків у діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції за 2022 рік.

З метою запобігання ризикам для досягнення НАЗК визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності розроблено Узагальнений план реалізації заходів контролю ідентифікованих ризиків у діяльності Національного агентства за 2022 рік, який затверджено 27.02.2023.

Пунктом 6 Інструкції передбачено: реалізація заходів контролю здійснюється на постійній основі самостійними структурними підрозділами апарату Національного агентства, які ідентифікують ризики та розробляють заходи щодо їх усунення, та підрозділом внутрішнього контролю.

⁴¹ Затверджена наказом НАЗК від 30.12.2020 № 610/20.

Відповідно до пункту 10 частини першої статті 7, пункту 4 частини першої статті 12, статті 17¹ Закону 1700, пункту 5.4 розділу 5 Інструкції 455, наказом Національного агентства від 20 жовтня 2023 року № 228/23 утворено Робочу групу з узагальнення ризиків у Національному агентстві з питань запобігання корупції.

Крім того, встановлено: для удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання незаконному, неефективному та нерезультативному використанню бюджетних коштів наказом НАЗК від 23.04.2020 № 151/20 «Про затвердження та введення в дію змін до штатного розпису» в Агентстві визначено посаду головного спеціаліста з внутрішнього аудиту (одна штатна одиниця).

З метою визначення механізмів планування, організації здійснення внутрішнього аудиту в Національному агентстві наказом Голови НАЗК від 28 грудня 2020 року № 596/20 затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту в Національному агентстві з питань запобігання корупції (далі – Порядок 596), до якого НАЗК наказом від 21 листопада 2022 року № 262/22 внесено зміни в частині планів діяльності з внутрішнього аудиту.

Діяльність головного спеціаліста з внутрішнього аудиту у II кварталі 2021 року та у 2022 році здійснювалась згідно із стратегічними, операційними планами діяльності з внутрішнього аудиту на відповідні періоди, сформованими та затвердженими з урахуванням вимог пункту 6 Порядку 1001 (у редакції Постанови 1062).

План діяльності з внутрішнього аудиту на 2023–2025 роки розроблено головним спеціалістом з внутрішнього аудиту та затверджено Головою НАЗК 23.12.2022.

Встановлено, що у II півріччі 2021 року згідно із затвердженими планами проведено внутрішні аудити за такими напрямками: щодо оцінки ефективності, результативності та якості виконання функцій Департаментом антикорупційної політики; оцінки ефективності, результативності та якості системи внутрішнього контролю щодо функцій, які виконувало Управління документообігу та контролю; оцінки ефективності планування та виконання бюджетної програми за КПКВК 6331010 «Керівництво та управління у сфері запобігання корупції».

Аудит засвідчив: операційні плани на 2021 і 2022 роки виконано в повному обсязі та у встановлені терміни. За результатами внутрішніх аудитів підготовлено аудиторські звіти з висновками і надано рекомендації.

Крім того, у 2021 і 2022 роках проведено два позапланові аудити, за результатами яких підготовлено аудиторські звіти з висновками і надано рекомендації.

Відповідно до пункту 16 Порядку 1001 і наказу Мінфіну від 27 березня 2014 року № 347 «Про затвердження форми звітності № 1-ДВА «Звіт (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту», пояснювальної записки до звіту (зведеного звіту)

та інструкції про їх складання та подання»⁴² звіти (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту в НАЗК за 2021 і 2022 роки надіслано Мінфіну листами від 21.01.2022 № 170-10/3472-22 і від 27.01.2023 № 170-10/1741-23.

Результати проведеного моніторингу виконання рекомендацій свідчать, що станом на 01.01.2023 виконано 2 рекомендації, за 16-ма термін виконання не настав. Із 8 рекомендацій, наданих в попередні періоди, всі виконано в повному обсязі.

Отже, НАЗК забезпечило створення належної системи внутрішнього контролю, що підтверджується результатами аудиту.

ВИСНОВКИ

1. Національним агентством протягом II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року забезпечено ефективне виконання визначених законодавством функцій.

За бюджетною програмою 6331010 на організацію роботи Національного агентства відповідно до законів України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», «Про Державний бюджет України на 2022 рік» та «Про Державний бюджет України на 2023 рік» затверджено 1 297 099,0 тис. грн бюджетних призначень.

Касові видатки у цей період за бюджетною програмою 6331010 становили 771 126,5 тис. грн, у т. ч. II півріччя 2021 року – 266 692,4 тис. грн, 2022 рік – 346 161,9 тис. грн, I півріччя 2023 року – 158 272,2 тис. гривень.

2. У НАЗК створено ефективну систему внутрішнього контролю. Водночас встановлено, що при складанні звітів про виконання паспортів бюджетної програми 6331020 НАЗК допущено порушення загальних вимог щодо визначення результативних показників бюджетних програм у частині достовірності та повноти висвітлення інформації про стан виконання окремих результативних показників паспорта бюджетної програми. Як наслідок, деякі планові та фактичні показники затрат у звітах є тотожними і неповною мірою характеризують процес реалізації програми, ступінь досягнення її цілей у відповідній сфері. Так, у паспортах бюджетної програми 6331020 на 2021–2022 роки НАЗК некоректно зазначено два завдання, які не відповідали меті програми.

Крім того, у звітах про виконання паспорта бюджетної програми 6331020 на 2021 і на 2022 роки міститься інформація про виконання 9 результативних показників затрат, які фактично є даними протоколу Центральної виборчої комісії «Про результати виборів народних депутатів України у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі 21 липня 2019 року». У результаті планові та фактичні показники затрат у звітах аналогічні та не характеризують процесу реалізації бюджетної програми, ступеня досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та реалізацію якої покладено на НАЗК, – подолання політичної корупції. Причина

⁴² Зареєстровано в Мін'юсті 11 квітня 2014 року за № 410/25187.

зазначеного – обмеження вибору можливих результативних показників бюджетної програми 6331020 даними протоколу Центральної виборчої комісії та нормами Закону 2365.

3. Встановлено, що протягом II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року політичним партіям за бюджетною програмою 6331020 перераховано 1 317 596,9 тис. грн, з яких ними використано 1 244 058,3 тис. гривень.

Найбільшу питому вагу в здійснених політичними партіями та їх місцевими організаціями видатках на статутну діяльність становили витрати на утримання територіальних і місцевих організацій – 33,7 відс. (419 097,9 тис. грн); оплату праці з нарахуваннями – 14,9 відс. (185 227,0 тис. грн); допомогу Збройним Силам України – 10,4 відс. (130 000,0 тис. грн); пропагандистську діяльність (інформаційна, рекламна, видавнича, поліграфічна та друк газет) – 9,8 відс. (122 559,6 тис. грн) загального обсягу видатків.

Аудит у політичних партіях засвідчив, що протягом II півріччя 2021 року – I півріччя 2023 року кошти державного бюджету, спрямовані партіям на фінансування їх статутної діяльності, фактично витрачались за відсутності законодавчо визначених обмежень (заборон).

4. Незважаючи на те, що статтею 17² Закону 2365 передбачено щорічне надання політичним партіям коштів з державного бюджету на фінансування статутної діяльності, ні Закон 2365, ні Закон 1700 та інші законодавчі акти не містять визначення поняття «статутна діяльність політичної партії». Напрями та обмеження (заборони) щодо використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій законодавчо не врегульовано.

Через невизначення поняття «статутна діяльність політичної партії» в Законі 2365, здійснення політичною партією будь-яких передбачених у статуті партії витрат вважається використанням коштів на статутну діяльність та створює ризики витрачання коштів державного фінансування на цілі, не пов'язані з потребами партій як суспільно-політичних організацій.

5. Неузгодженість бюджетного законодавства і норм Закону 2365 унеможливорює застосування правової бази, що регламентує бюджетний процес, при фінансуванні статутної діяльності політичних партій.

Так, відповідно до пункту 20³ частини першої статті 87 БКУ державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом, здійснюється з державного бюджету. Водночас порядок визначення щорічного обсягу державного фінансування статутної діяльності політичних партій, а також умови, за яких політична партія набуває права на отримання такого фінансування та використання коштів на фінансування статутної діяльності, врегульовано Законом 2365 як спеціальним законом. У Законі 2365 застосовується поняття «державне фінансування політичних партій», що не узгоджується із положеннями БКУ.

Відповідно до Закону 2365 кошти державного фінансування статутної діяльності політичних партій зараховуються на окремі рахунки партій, відкриті

в установах банків України, і не підлягають казначейському обслуговуванню передбаченому БКУ для бюджетних коштів. Отже, на державне фінансування політичних партій бюджетне законодавство не поширюється.

Закон 2365 не передбачає процедури доведення політичним партіям плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, та не зобов'язує політичні партії, що отримують державне фінансування, використовувати ці кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі такого плану.

Крім того, у чинному законодавстві не визначено конкретних напрямів використання коштів державного бюджету, що виділяються на державне фінансування статутної діяльності політичних партій в Україні, а також обмежень (заборон) щодо використання коштів за бюджетною програмою 6331020, що потребує врегулювання у спеціальному законі. Вимоги Закону 2365 у частині визначення політичними партіями порядку здійснення витрат безпосередньо в їх статутах також не виконано.

6. Існує неузгодженість між нормами статті 17⁶ Закону 2365 і Закону 996. Так, у статті 17⁶ Закону 2365 передбачено: політична партія має право використати кошти, отримані на фінансування її статутної діяльності, протягом одного календарного року з дня першого перерахування таких коштів на рахунок політичної партії. При цьому Законом 996 визначено поняття «витрати», а не «використання».

7. Встановлено, що відповідно до Переліку майна ПП «ОПЗЖ», на окремому рахунку цієї партії в АТ «КРИСТАЛБАНК» було 17 308,7 тис. грн, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичної партії. Станом на дату закінчення аудиту із вказаної суми 16 800,6 тис. грн перераховано до державного бюджету, щодо решти коштів (508,1 тис. грн) Мін'юстом проводилася позовна робота з їх стягнення.

Аудит засвідчив, що Перелік майна ПП «ОПЗЖ» не містить інформації про майно, придбане партією за рахунок державного фінансування статутної діяльності, однак, за інформацією НАЗК, лише у 2021–2022 роках витрати партії на придбання оргтехніки, меблів, господарських товарів, канцтоварів становили 13 418,1 тис. гривень.

8. Під час аудиту не вдалося встановити місцезнаходження комісії з припинення ПП «ОПЗЖ» (ліквідаційної комісії). Рахункова палата не отримала відповіді на лист від 05.09.2023 № 08-2027 до співголови цієї партії та голови комісії з припинення партії (ліквідаційної комісії) щодо забезпечення умов для проведення аудиту. Про створення перешкод у роботі Рахункової палати листом від 24.10.2023 № 08-2515 повідомлено Національну поліцію України для вжиття заходів реагування відповідно до компетенції.

9. Законом 2365 і статутами політичних партій не передбачено відкриття місцевими організаціями політичних партій, які в установленому порядку набули статусу юридичної особи, окремих рахунків для зарахування коштів

державного фінансування статутної діяльності, отриманих від партій (центрального апарату). Політичні партії «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «БАТЬКІВЩИНА», «Європейська Солідарність» та «ГОЛОС» не виконали вимог Закону 2365 щодо визначення порядків здійснення витрат безпосередньо в їх статутах.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції та фінансування статутної діяльності політичних партій, стану внутрішнього контролю головного розпорядника коштів державного бюджету надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження Звіту.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

– доручити НАЗК розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України законопроект про внесення змін до Закону 2365 у частині:

визначення поняття «статутна діяльність політичної партії», а також напрямів та обмежень (заборон) щодо використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій;

узгодження норм Закону 2365 і БКУ в частині застосування поняття «державне фінансування політичних партій»;

узгодження норм статті 17⁶ Закону 2365 і Закону 996 у частині застосування поняття «витрати»;

встановлення обов'язку місцевих організацій політичних партій зі статусом юридичної особи відкривати окремі рахунки для отримання від політичної партії (центрального апарату) коштів державного фінансування статутної діяльності, а також застосування до місцевих організацій політичних партій зі статусом юридичної особи санкцій за повторне протягом року зарахування на окремий рахунок, відкритий в установі банку для одержання коштів державного фінансування статутної діяльності, коштів, які заборонено зараховувати на такий рахунок відповідно до Закону 2365;

– доручити Міністерству юстиції України при реєстрації та внесенні змін до відомостей про політичну партію, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, забезпечити відповідність установчих документів політичних партій чинному законодавству.

3. Рішення Рахункової палати надіслати Мінфіну і рекомендувати внести зміни до пункту 2 розділу I Правил 1098 у частині включення бюджетної програми 6331020 до переліку бюджетних програм, за якими головними розпорядниками бюджетних коштів не складаються паспорти бюджетних програм.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати НАЗК і рекомендувати забезпечити:

- розроблення та затвердження плану заходів щодо усунення недоліків і порушень, виявлених Рахунковою палатою під час аудиту, із визначенням термінів і відповідальних осіб, забезпечити його виконання;

- інформування Рахункової палати у встановленому законодавством порядку про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати політичним партіям «СЛУГА НАРОДУ», «ВО «БАТЬКІВЩИНА», «Європейська Солідарність» та «ГОЛОС» для розгляду та реагування.

Член Рахункової палати

Андрій ДІДИК